

מילי דמלכא

שיחות ומאמרים שזכינו לשמוע מאת
כ"ק מרן אדמו"ר שליט"א

כי בו ישמח לבינו
~~~
יום תרועה יהיה לכם

עם מדור מיוחד
מרגניתא דמלכא

יו"ל ע"י
מכון שפה ברורה
שע"י חסידי קאסוב
ראש השנה תשפ"ד לפ"ק

- אחים יקרים אחים לדעה -

הננו בזה בקריאה של חיבה לכל קוראינו ואנ"ש היקרים שיחי
שהיות ומלאכת הכתיבה, העריכה, וסידור הגליונות, שיהיו באופן נאה ויאה ומכובד עולים ממון הרבה,
וכדי להוציא את הגליון אנו צריכים את עזרת הציבור החפץ ורוצה בקיומו

אנו פנים לעזרת הציבור הושיטו ידכם והרימו את נדבת לבכם לתרום מתנה יפה ונכבדת

וההזדמנות נאותה לתרום לעילוי נשמת יקירכם אשר בוודאי תהא
לטובת נשמתם זכות הפצת דברי תורה האלו
וגם בעת שמחתכם תבוא הברכה לכם ולביתכם

והנצחתם תונצחו בתוך הקונטרסים לפרסם עושי מצוה

ובכן אלו הרוצים בהנצחה או החפצים לתרום עקב שמחה וכן מי ברצונם לתרום לעילוי נשמת

יפנו לר' מאיר גאדינגער הי"ו במס' 917-686-5892

או להתקשר ע"ד אימייל ל **toraskosov@gmail.com**

וזכות הגדול של זיכוי הרבים תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

הד"ר ימוד בגליון דהלו

יהיה לזכות רפואתו השלימה והמהירה של
מרן רבינו שרגא פייביש בן מלכה שליט"א
בתוך שאר דוולי ישראל

לשמוע דרשות, ושיעורים שונים מכ"ק מרן אדמו"ר שליט"א
וכן למודעות ומאורעות שונות בקרב קהילתנו הק'
יש להתקשר לקו "קול קאסוב"

במס' 972-72-370-1810 או במס' 718-682-2004 ישראל 972-72-370-1810

כל הזכויות שמורות

להערות והארות או לקבל הגליון מדי שבוע בשבוע ע"י e-mail

יש לפנות להמערכת

במס' 917-686-5892

או אל **toraskosov@gmail.com**

נערך ונסדר ע"י:

כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו

מעלת השמחה והבטחון בראש השנה

שיחת הכנה לראש השנה תשע"ה

העליונים ולהמשיך מהם לתחתונים. ואם חושב האדם מחשבות פחד ודינים נפשו מתקטרת בהיכל הדינים והגבורות, וממשיך עליו ענינים אלו, ומידה טובה מרובה, אם חושב מחשבות רחמים וחסדים הוא מתדבק במעון הרחמים והחסדים וממשיך על עצמו שפעת טובה וברכה^א.

ודבר בעתו מה טוב בעמדנו על מפתן יומא רבה דראש השנה עת נעמוד למשפט לפני המלך המשפט, נכון להביא בענין זה דברים כדרכונות שמביא הרה"ק רבי זכריה מענדיל מ'עירסלוב זי"ע תלמידו הגדול

מחשבות טובות בראש השנה

יסוד גדול בדרך אשר ילך בה האדם לפני האלוקים לעובדו באמת ולקרבה אליו, היא 'שמירת המחשבה', הן בענין סור מרע לשמרה מכל מחשבת פיגול מחשבת עבירה חלילה ואפילו ממחשבת עצבות ודיכאון. והן בעשה טוב, לחשוב מחשבות טובות בתורה ובמעשים טובים וכן מחשבות שמחה וטוב לבב^א. יתירה מזאת מצינו בתורתם של אור שבעת הימים הבעל שם טוב הקדוש זי"ע ותלמידיו הקדושים, שכח המחשבה רבה היא עד מאוד להידבק על ידה בעולמות

א. כך מאלפינו בינה החינוך בספרו (מצוה שפ"ז), ואלו דבריו המאירים: 'שורש מצוה זו [דלא תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם] נגלה, כי בזה ישמר האדם מחטא לה' כל ימיו. והמצוה הזאת באמת יסוד גדול בדת, כי המחשבות הרעות אבות הטומאות והמעשים ילדיהן. ואם ימות האדם טרם יוליד אין זכר לבנים'.

ב. עיין ב'כתר שם טוב' (אות ר"ל) 'והבוטח בה' חסד יסובבנו' (תהלים לב, י), וכשהוא להיפך שהוא מתירא תמיד ממדת הדין ומהעונש אז הוא מתדבק עצמו בדינים, וח"ו שלא יבוא לו רעה כמ"ש (ישעיהו סו ד) 'ומגורתם אביא להם', **שבכל מקום שאדם חושב שם הוא מתדבק, ואם מחשב בדין הוא מתדבק בדין, וכשהוא בוטח בחסד שם ידבק נשמתו והחסד יסובבנהו**. ועוד יש בדומה לזה בספרי תלמידי בעש"ט הק' זי"ע.

שאינ כן הצדיקים הגם שהם זוחלים ורועדים מאימת השי"ת הם בוטחים בישועתו וחסדו ומתחזקים לשוב אל ה', והם נכתבים לאלתר לחיים וחקוק במחשבתם הכתיבה לטובה. והגם שבאים לו איזה הרהורים המזכירים לו עוונותיו אשר הם רומזים אל הקטרוג למעלה, מכל מקום הם מסיחים דעתם אל גודל התשובה ועזיבת החטא מהיום והלאה ובקבלת עול מלכות שמים ולבטוח בחסדו הגדול. ומכוונים שם ע"ב המורה על חסד הבורא יתברך שמו'.

הזכרת יום המיתה – לא ביום הדין

דבר זה הינו אזהרה גדולה לבני ישראל, שאף על פי שענין וסגולת הזכרת יום המיתה כבר נזכר בחז"ל, כמו שאמרו (ברכות ה.) שמי שפגע בו היצר המנוול וניסה להיפטר ממנו על ידי עסק התורה וקריאת שמע ולא עלתה בידו, שיזכיר לו יום המיתה ועל ידי שיזכור שסופו רימה ותולעה והוא עתיד ליתן דין וחשבון על כל מעשיו תאחזנו פחד ורעדה וינוס מפיתוי היצר ותחבולותיו. מכל מקום הזהיר מרן המגיד הגדול זי"ע דבעידנא דא בראש השנה לא יזכר ולא יפקד בלב האדם אפילו ניצוץ מחשבה של ענין המיתה, לפי שהוא עלול להמשיך עליו חלילה מעין זה ביום הדין כשספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו יתברך.

והמפורסם של מרן הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע משמו של הרה"ק מרן המגיד הגדול זי"ע, באיזה דרך נשכון אור בימא רבה דראש השנה כשמלך יושב על כסא דין וכל באי עולם עוברים לפניו כבני מרון להינצל מאימת הדין הגדול והנורא. ואיך נהיה בטוחים שהקב"ה יוציא כאור דינינו ויכתבנו בספר החיים לשנה טובה ומבורכת.

וזה לשונו הבהיר בספרו דרכי צדק (אות נה), 'גילה רבי של מורי ורבי, בראש השנה ויום כיפור הכתיבה הם המחשבתו שחושב, לבן ירגיל עצמו ביומי דינא בראש השנה לחשוב על עצמו ועל כל ישראל רק מחשבות טובות לחיים ולשלום, ולא ישגיח על כל סימנים רעים ח"ו. כי היצר במתכוון זורק במחשבתו מחשבות לרע כגון מחשבות מיתה, לכן ירחם על עצמו וידחה אותן המחשבות'.

גם מרן המגיד הק' מקאזניץ זי"ע (עבודת ישראל, נצבים ד"ה וכבר ידוע) הביא את דברי המגיד זי"ע בשינוי לשון קצת, וזה לשונו הטהור: 'ידוע דברי אדונינו מו"ר הגאון מורנו הרב דב בער זצ"ל כי הכתיבה לחיים בספר, פירושו החקיקה במחשבתו של אדם. כי הרשע בזוכרו את עוונותיו ונפחד ונרעד ואין לבו ברשותו לשוב אל ה', הרי זה נכתב לאלתר למיתה. סימן לדבר המחשבות המבלבלות אותו ומפיגין את לבו באימת מות. מה

כי בו ישמח לבנו כי בשם קדשו בטחנו

עליו שמחה יתירה בראש השנה ובפרט בעת קיום מצות תקיעת שופר. אף שאצל הגאון זי"ע שהיו כל ימיו מקשה אחת של תורה לשמה וקיום רצון הבורא בשלימות מובן מאוד תוקף השמחה בראש השנה, כי לא היה שום פתחון פה למשטין לקטרג עליו ביום דין. בכל זאת השמחה היתירה ששמח הגר"א בראש השנה ובפרט בעת תקיעת שופר, לימוד הוא לנו שזה הדרך בה נלך בראש השנה כדי לעורר רחמים בדין ולזכות להיכתב בספרן של צדיקים גמורים.

ומה לנו עוד להרבות ולהוסיף על דברי המגיד מקאז'ניץ זי"ע שהעלה ברישומיו בספרו (עבודת ישראל פרשת נצבים), 'ולכן אפשר לומר הטעם לזה שאין נופלין על פניהם בערב ראש השנה (שו"ע או"ח סי' תקפא ס"ב), להראות שאין צריך ליפול על פניו רק לעמוד באהבה ובשמחה לפני המקום'. וכך מעיד אכן בנו הרה"ק רבי משה אליקים בריעה זי"ע (דעת משה לראש חודש אלול), שאביו הגדול היה מלא שמחה ביום ראש השנה, ובלשונו הזכה: 'הגם שהוא יום הדין, מכל מקום נמשך ממנו קדושה וטהרה על כל השנה באשר שהוא ראשית וכללות השנה, והגם שהוא יום הדין, מכל

ממעם זה פשה המנהג בהרבה קהילות מישראל שהחלק של הפיוט 'ונתנה תוקף' הנאמר בתפילת מוסף דראש השנה בו מפרטים את כל מה שנגזר על האדם בראש השנה 'מי יחיה מי ימות מי בקיצו' וכו', אומרים במרוצה, כדי שלא להתעכב בתיבות שהם גזירות שאינם טובות, שעצם אמירתם וההתבוננות בהם יכול להמשיך על האדם שיבא עליו מעין זה. אף שאי אפשר לדלג עליהם לגמרי שהרי זה ממחיש ביותר את הדין הגדול והנורא שביום זה, וזה מעורר את לבב בני ישראל שיתעוררו משנתם ויפשפשו במעשיהם וישובו בתשובה, מכל מקום אמרוהו במהירות.

שמחת הגר"א בר"ה

ובענין השמחה ביום רבה זה, נפסק הלכה למעשה בטור ושולחן ערוך (או"ח סי' תקפ"א), שצריכים להסתפר ולכבס הבגדים בערב ראש השנה ולהיות בשמחה רבה ביום ראש השנה בבטחון מוחלט שהקב"ה יוציא לאור משפטינו לשנה טובה ומתוקה, מרוב רחמיו וחסדיו. ומעשה רב מצינו בענין זה אצל מרן הגר"א מווילנא זי"ע, שכתבו תלמידיו שהיו רואים

ג. ראה בספר 'שיח שרפי קודש' (ח"ב אות סב): 'אחרי שהיתה שריפה גדולה בפרציווא, וסיפר רבי הירש, מי שהיה בעל תפילה בקאצק לרבינו שנשרף כל רכושו. ואמר לו [הרה"ק מקאצק], שזה מפני שהיה מאריך בפיוט 'ונתנה תוקף', וסלסל אצל 'ומי באש'.

מילי דמלכא

לו על ידי עסק, והרגשות המאושרות האלו שולטים על גופו ואינו מרגיש שום עייפות או חולי הפוקד את גופו.

אפשר לחשוב על מיתה עקד"ה

אולם על אף גודל האזהרה שלא לחשוב מענין מיתה בראש השנה, לא מתעלם מרן ה'דרכי צדק' זי"ע מזה שהרבה אנשים מבני ישראל אין ביכולתם להסיח דעתם בהאי יומא דראש השנה לגמרי ממחשבת מיתה, שהרי ביום זה מלך יושב על כסא דין והוא פוקד את כל יצורי עולם אם לחיים אם להיפך חלילה, וקשה לאדם להתעלם מזה שחיייו תלויים לו בעת הזאת מנגד. ואף גם שמוסיף שם שהיצר מתגרה בדייקא לזרוק במחשבתו מחשבות אלו, לכן הוא פותח לנו שער, כיצד אפשר לחשוב אף ביום ראש השנה מענין המיתה מבלי להסתכן בהמשכת גזירה מעין זה חלילה. וזה על ידי שיחשוב האדם שהוא מוכן ומזומן בעל עת ורגע למסור עצמו למיתה על קידוש ה', לקיים מצות 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' (ויקרא כב, לב). וזה אינו בכלל

מקום יום קדוש וטהור הוא ובודאי יש בו שמחה גם כן. וזכורני כד הוינא מליא הייתי תמיד מתמה עצמי על כבוד הרה"ק אדוני אבי מורי ורבי בעל מחבר ספר עבודת ישראל וצלה"ה, שבראש השנה היה שמח למאוד. ומיניה לא תזוע לילך על משכנות הרועים ולהתנהג כהנהגתם להיות מלאי שמחה ביום נשגב זה.

ועינינו תראנה דבר זה אף בהנהגת הגוף, שכשמוחו ודעתו של אדם שלווים ובטוחים בכוחו להתגבר אף על חולאים קשים. ולהיפך אם מוחו של האדם קודר ורוחו נכאה, אין כוח באברים והחושים הבריאים והאיתנים של הגוף אפילו בצירוף סמי רפואה לרפאות ולהתגבר על החולי. וכפי שכתבו הפרשנים בביאור מקרא שכתוב (משלי יח יד) 'רוח איש יכלכל מחלהו', שהרוח והשמחה הם אלו שמכלכלים את החולי, ואם האדם שרוי במרה שחורה על מצבו אז הדבר משליך על גופו ואין מושיע לו. כמו כן חזינן שאיש שעומד לגמור עסקה גדולה שירויה ממנה ממון הרבה, כל דעתו ומחשבתו עסוקים ללא הרף בענין ריווח הממון וההון הרב ששמור

ד. זה לשון רש"י שם: 'רוח גבר' - שהוא איש גבור ואינו נותן דאגה בלבו ומקבל כל הבא עליו בשמחה ובחבה.

'יכלכל מחלהו' - אין כוחו סר מעליו.

ובמלבי"ם: 'רוח איש יכלכל מחלהו' - הרוח הוא הנושא את הגויה, וגם אם חולי הגויה גדול כח הרוח לכלכל את המחלה, ויתן לו כח לסבול ולהחליף אומץ, אבל אם הרוח נכאה שהוא חולי הרוח מי ישאנה, שאז יגע החולי גם בגויה.

ה כי בו ישמה לבנו כי בשם קדשו בטחנו

והוא נסתלק על מיטתו זקן ושבע ימים כשהיה בן תשעים ושלוש שנים. אלא פירשו צדיקי קמאי שכוונת המגיד היתה כדברינו שזכה הבית יוסף למסור נפשו לה' בעודו בחיים חיותו, על ידי שהיה מוכן בכל עת ובכל שעה להיהרג על קידוש שמו יתברך, וזה נחשב לו כאילו מסר נפשו על קידוש ה' ממש¹.

השמחה על הזכיה לבא לפני ה'

סיוע גדול לאדם לאחוז ביום הדין במידת השמחה, היא להתבונן בנקודה זו שאף שאכן הוא יום הדין ודינו מסור אז ביד מלך יושב על כסא דין אם לחסד אם לשבט חלילה. אבל מצד שני כבר אמרו חז"ל (ראש השנה טז.) שביום זה 'כל באי עולם עוברים לפניו כבני מרום', נמצא שכל אחד זוכה בהאי יומא להתייצב ולעמוד

מחשבת מיתה המעוררת השפעה לא טובה על האדם, אלא אדרבה הוא מקיים בזה מצות רבה של 'ונקדשתי בתוך בני ישראל' ושכרו הרבה מאוד עבור זה. שכדי לקיים מצוה זו אין צריך למסור בפועל את הנפש, אלא על ידי שמהרהר שהוא מוכן ומזומן לעשות כן בכל זמן ועידן מחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה ונחשב כאילו הוא קיים מצוה זו במעשה ממש².

צא ולמד ענין זה, שמחשבת מסירות נפש נחשבת כאילו כן נעשה באמת, מהא שהמגיד שלמד עם מרן הבית יוסף זי"ע הבטיחו (מגיד מישרים פרשת בראשית, תולדות, מקץ, שמות ועוד) שיזכה למות על קידוש ה', כפי שהסתלק רבי שלמה מולכו הי"ד המכונה ב'מגיד משרים' 'שלמה בחיירי'. ולכאורה זה פלא, שהרי לא מצינו שמת הבית יוסף על קידוש ה'

ה. כך כתב מפורש מרן הרבי רבי אלימלך מליזענסק זי"ע (בצעטיל קטן (אות א): 'בכל עת ורגע שהוא פנוי מן התורה ובפרט שהוא יושב בטל לבדו בחדר או שוכב על מטתו ואינו יכול לישן, יהיה מהרהר במצות עשה זו של 'ונקדשתי בתוך בני ישראל'. וידמה בנפשו ויצויר במחשבתו כאילו אש גדול ונורא בוער לפניו עד לב השמים, והוא בשביל קדושת השי"ת שובר את טבעו ומפיל את עצמו להאש על קידוש השם יתברך. ומחשבה טובה הקב"ה מצרפה למעשה, ונמצא שאינו שוכב ויושב בטל רק מקיים עשה דאורייתא³.

1. זה לשון מהר"י מבעלזא (ליקוטים עמ' ר): 'שאלתי את אדוני אבי [הרה"ק רבי שלום] ז"ל על הא דאיתא בספר מגיד מישרים שאמר המגיד להב"י 'אתה עתיד לאיתוקד על קדושת שמו ית', ולא מצינו בשום מקום שהב"י ז"ל איתוקד על קידוש השם. והשיב לי חלילה המגיד אמת אמר לו, כי הב"י ז"ל איתוקד על קדושת שמו יתברך בכל יום ויום שבשעת קריאת שמע מסר הב"י נפשו באמת על קדושת שמו יתברך⁴.

לפני ה' ישפוך שיחו' שיוכל תמיד להתקרב לפני ה' ולשפוך לפניו שיחו, ובזה כלולים כל הצרכים וכל הטובות.

וממילא ביום הגדול של ראש השנה שכולנו זוכים לעמוד לפני המלך ולבקר בהיכלו, והמלך נותן עיניו אלינו בניו אהובים. זה הטובה הכי גדולה ששייך, והתבוננות בזכיה גדולה זו בכוחה לעורר שמחה ואושר בלב האדם.

עוצם השפעת מצות תקיעת שופר בעליונים ובתחתונים

והנה מצות היום דראש השנה הוא 'תקיעת שופר', שעל שם מצוה רבה זו נקראת החג בתורה (במדבר כט, א) 'יום תרועה'. ומעשה המצוה היא ליטול קרן של איל ולתקוע בו, ובפשטות בעשיית מעשה זו אנו מקיימים רצונו יתברך ש'רחמנא אמר תקעו' (ר"ה טז). אך זאת ועוד בתקיעת שופר דראש השנה אנו מקבלים עלינו עול מלכותו יתברך, ובזה אנו ממליכים אותו עלינו ועל כל העולם

לפני ה' יתברך'. וככל שיעמיק בדעתו בדבר זה שזוכה ביום זה לעמוד בהיכל המלך לפני מלכו של עולם, אזי מחשבה זו בלבד תמלאהו שמחה וגיל. וכאמרתו הטהורה של מרן הבעל שם טוב זי"ע"ה בפסוק (תהילים קב, א) 'תפילה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו', משל למלך שביום שמחתו הכריז כי כל הרוצה יכול לבא לפניו ומה שיבקש ינתן לו. כמובן שכל בני המדינה באו לפניו וכל אחד ביקש משאלתו מן המלך למלאות צרכיו, אחד ביקש ממון ואחר ביקש מזון וכדו'. ובא איש אחד משכיל ושאל מאת המלך כי זאת בקשתו בעת רצון זו שיוכל תמיד לבא לפני המלך ולבקר בהיכלו, והמלך קיים הבטחתו והסכים לבקשתו. ואומר הבעש"ט כי מתנה זו שקיבל אותו איש משכיל עולה על כולם, כי כיון שיכול אותו אדם לבא לפני המלך תדיר כשיחפוץ ממילא יתמלאו כל משאלותיו לטובה, כי כלום חסר מבית המלך, ותמיד מה שיבקש ינתן לו. וזהו 'תפילה לעני כי יעטוף' העני שיש בו דעת, תפילתו מאת ה' הוא

ז. אף שכל באי עולם עוברים לפני ה' בראש השנה, אמרינן בזהר הק' (ח"ד דף רל"א:) שבני ישראל נכנסים תחילה לפני ה' כדי שיתרבו רחמי השי"ת עליהם, וזה לשון הזהר הק' שם: 'ביומי דראש השנה מתקנין בי דינא כורסייא למלכא למידן כל עלמא, וישראל עאלין בקדמיתא בדינא קמי דלפיש רחמי'.

ח. מובא בספר תלמידו מרן הרה"ק בעל התולדות יעקב יוסף זי"ע בפרשת ויגש ד"ה אמנם עיקר, ובפרשת ואתחנן ד"ה מצוה ואהבת.

ז כי בו ישמה לבנו כי בשם קדשו בטחנו

לו אור מלכותו ונועם זיו קדושתו וטהרתו ושפעת ברכתו וטובתו במדה גדושה ורחבה. שעוצם הנחת רוח שעולה לפניו יתברך שמו מדרי מטה שמקבלים עליהם עול מלכות יתברך בתקיעת שופר, פועל התחדשות נפלאה למעלה. ומדה כנגד מדה ממשיך ה' בשביל זה צינור חדש של השפעות מעילא לתתא שלא לפי מעשי התחתונים, אף שאינם ראויים לכך על פי מעשיהם.

כולו וזה משרשי מצוה זו^ט. ועל ידי קיום מצוה רבה דתקיעת שופר ממשוך האדם מלמעלה שפע חדש של חיים טובים ברונחניות ובגשמיות, שפע קדושה טובה וברכה לכל השנה הבאה. והיא בחינת 'מייך נוקבין', שעל ידי ההשתוקקות והגעגועים של נפש האדם לתתא לקבל עליו עול מלכותו יתברך ולהמליכו ולייחדו על כל איבריו וגידיו, מעורר למעלה את רצון העליון של מלכו של עולם להשפיע

ט. כך מפרש הרשב"א בדברי הגמ' (ראש השנה טו): 'אמרו לפני מלכיות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שיעלה זכרוניכם לפני לטובה לטובה, ובמה בשופר'. מבאר הרשב"א: 'אכולהו קאי, במה ראוי להמליכו להזכיר זכרוניכם לפני בשופר, שכן כתיב 'ויתקעו העם בשופרות וימליכו את שאול עליהם למלך', ומלכותא דארעא כעין מלכותא דרקיעא'.

י. כזה ראה וקדש מאמרותיו הטהורות של מרן המגיד הגדול ממעזריטש זי"ע בספר מגיד דבריו ליעקב (אות רע"ד), בענין קבלת עול מלכות שמים השלימה שעושים ישראל בעת תקיעת שופר והארת פנים העצומה שזוכים על ידה מאור פני מלך חיים, וזה לשון קדשו: איתא במדרש (דבר"ה, ה) 'כשיש דין למטה אין דין למעלה', שנאמר (ישעי' ה, טו) 'ויגבה ה' צבאות במשפט'. הענין הוא על דרך משל הנה המלך כשעבדיו הם בהחזרת פנים ממנו ואינם חרדים על דבריו, גם הוא מהם בהחזרת פנים מלהיטיב להם ח"ו כי הוא בכעס עליהם. אמנם אחר כך כשעבדיו מיישבים את עצמם בחכמה ובינה יתירה נודעת להם שראוי ונכון לקבל עול מלכותו, ומקבלים על עצמן בהכנעה ואימה ופחד ורוצים בגזירותיו ומחזירין פניהם אליו, אז גם המלך מחזיר פניו אליהם להיטיב להם, והכעס שהיה למלך בתחילה והיה ככותל המפסיק בינו לבינם הוא כאילו נסר ונלקח ואיננו.

וזהו 'בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה' (תהילים צח, ו), רצה לומר על ידי חצוצרות וקול שופר נעשה לב בני ישראל נשבר, ומחזירים פניהם בהכנעה ואימה להבורא יתברך ומקבלים עול מלכותו עליהם ועל ידי זה תיכון מלכותו מאוד. כי לכן נקרא כנסת ישראל בשם מלכות כי על ידם נשלמה מלכותו כביכול, ואז גם הש"י ב"ה מחזיר פניו לישראל. וזהו 'הריעו' שהוא לשון התחברות וריעות, 'לפני המלך ה' רצה לומר לפני מלכות ה' ההוי"ה פנים אל פנים. וזהו גם כן פירוש המדרש הנ"ל 'כשיש דין למטה אין דין למעלה', רצה כשמקבלים

כמעשהו בתקיעת שופר כן מעשהו בתפילה

כמעשהו כאן הנעשה בעולמות העליונים על ידי תקיעת שופר, נעשה בכל עת שנעמד האדם בתפילה לפני קונו. דהנה כבר הקשו הקדמונים איך פועלת התפילה שימלא ה' את משאלות האדם כשעומד ומבקש זאת מלפניו, וכי משוא פנים יש לפניו יתברך חלילה, שאם גזרה חכמתו יתברך שיחסר לאדם דבר מזה, איך משתנה רצונו יתברך שמושפע לאדם דבר זה מחמת שהתפלל וביקש ממנו דבר זה. אלא עומק הענין הוא על פי מה שגילה לנו הרמב"ם (מורה נבוכים ח"ג פ"ח) שהנהגת ה' עם האדם לסוכך עליו וליתן לו את צרכיו, היא כמידת דביקותו וקירבתו של האדם בו יתברך באותו שעה. וכענין הזה פועלת גם תפילה, שעל ידי שהאדם עומד בתפילה ושם מבטחו בה' ומתדבק אליו, אזי אף שלפי מעשיו אינו ראוי ואינו כדאי לקבל השפע, אבל כיון

שמשליך על ה' יהבו ומתקרב אליו על ידי בקשתו ותחינתו הימנו, מעורר רצון עליון למעלה מן הסדר והדין להשפיע עליו מבריכה העליונה רב טוב וחסד^א.

אבל לתאווה יבקש נפרד שהיצר חפץ להפריד ולנתק את הקשר האמיץ שנעשה בתקיעת שופר בין ישראל לאביהם שבשמים, שעל ידו המה מתחברים אליו בתשוקה וגעגועים ומקבלים עליהם עול מלכותו בחשק וברצון, וה' יתברך מוריק עליהם בזכות זה שפע רב ברכה ישועה ורחמים לשנה הבאה. ולכך מבלבל היצר את האדם במחשבות מי אני ומה חיי, איך יתכן שאני הנבזה וחדל האישים גורם נחת רוח במרום מקולות התקיעה שברים תרועה שאני תוקע בראש השנה. בשלמא הדורות הראשונים היו אנשי מעלה ובלבבם הרחב השיגו כל הכוונות והסודות שבמצוה רבה זו, וודאי קול תקיעתם בקע רקיעים ועשה רעש גדול במרום,

---

למטה עול מלכותו עליהם ומחזירין פניהם כנ"ל, אז אין דין למעלה' כי הוא גם כן פנים אל פנים, והמשכיל יבין הוא כן בכל העולמות'.

יא. כעין זה היטיב לבאר הרה"ק הבני יששכר זי"ע בספרו (מאמרי השבתות ח, ט), וזה לשון קדשו: 'חקרו הקדמונים איך אפשר לומר שתהיה התפלה פועלת, נמצא שיש ח"ו שינוי רצון כאשר קודם התפלה היה הרצון באופן כזה ואח"כ על ידי התפלה נשתנה הרצון. והנה כתבו על זה תלמידי הבעש"ט להיות על ידי התפלה נתדבק האדם במקום אחר יותר גבוה ונהפך לאיש אחר, והגם שנגזר גזירה על אותו האיש, הנה בהתפלל האדם אל השם הוי"ה ב"ה המהווה כל הויות הנה נתדבק במקום יותר גבוה ונתהווה להויה אחרת. ואין כאן שינוי רצון כי על אותה ההויה שהוא כעת לא נגזרה הגזירה'.

כי בו ישמה לבנו כי בשם קדשו בטחנו

חביב איך בכוחותיך הדלים הצלחת
 לטפס ולהגיע לראש ההר, שרבים
 וטובים ניסו ונכשלו בזה! השיב הילד
 'לא טיפסתי לראש ההר ולא טרחתי
 בזה מאומה, אני נולדתי כאן בראש
 ההר'. זאת הסביר הרה"ק רבי יעקב
 בסיבת גדלותו הרמה של הרה"ק בעל
 השפת אמת זי"ע, שמרן השפת אמת
 בנוסף לעבודתו הגדולה ושגב קדושתו
 יש לו זכות אבות שבזכות זה הוא
 עומד גבוה מעל גבוה במעלות
 העבודה והקדושה, היות שהוא התחיל
 ממקום עליון שאנו מתחילים היות 'ער'
 איז געבוירן אויפן בארג'.

בן הדבר איתנו לא אנחנו תחילת
 הקדושה אלא ירושה היא לנו
 מהדורות הקודמים, שהצדיקים שרפי
 מעלה שבדורות שעלו ונסקו עד רום
 שמים בעבודתם הרוממה העלו את כל
 העולם למעלה גבוה. ולכן אף אם
 עבודתנו אינו בדרגת עבודתם, אבל
 אנו מתחילים ממקום גבוה מכח
 עבודתם הנעלה, וממילא קרובה לנו
 הדרך לבא עם עבודתנו לרצות לפניו
 יתברך, ולפעול למעלה רושם רב
 לחיותינו ולהיטיב לנו במדה טובה
 ישועה ורחמים.

הקליפות והנסיונות הם רק בחיצוניות

ואם ישאל השואל היאך שייך שמצב
 העולם הוא במעלה גבוהה
 מהדורות הקודמים מחמת עבודת
 אבותינו, הלוא אי אפשר להכחיש את

אבל אנו דלי המעש וקצרי השכל
 שמקיימים המצוה בפשיטות לעשות
 רצון אבינו שבשמים איך אפשר
 שעושה קול תקיעתינו רושם גדול
 למעלה.

עבודת הדורות הראשונים עשה רושם לשעה ולדורות

מעות גמור לחשוב כן, שאף
 שהדורות הראשונים היו
 טובים מאיתנו ועבודתם היתה כהשגת
 רמות ומושכלות עילאות לאין שיעור
 וערך, מכל מקום לא עבורם בלבד
 עבדו ופעלו בעבודתם הרמה. אלא
 בעבודתם העצומה והתהלכותם
 השלימה לפני אלוקים סללו דרך ופינו
 מסילה לדורות הבאים, ואנו אוכלים
 פירות עבודתם. שמעשינו עולים בניקל
 יותר לפני קל עליון, בזכות עבודת
 אבותינו שעבדו לפניו עבודה תמה
 ונשגבה. ונחמד להסמיך לזה דברי
 הרה"ק רבי יעקב מראדז'מין זי"ע
 מגדולי תלמידי הרבי ר' בונם
 מפשיסחא זי"ע ששאלו אותו, כיצד
 יתכן שהרה"ק בעל השפת אמת' מגור
 זי"ע מנהיג עדתו והוא עדיין צעיר
 לימים כבן כ"ב שנים בלבד. והשיב
 במשל לאחד שחירף נפשו לטפס על
 הר גבוה ותלול, וכשהגיע לפיסגת
 ההר והיה בטוח שלו נאה תהילה
 שהצליח להגיע ראשון לגובה ההר
 הזה. אולם אחר זמן מה לא האמין
 למראה עיניו, בראותו על ההר הולך
 ומקפץ ילד צעיר. ושאל את הילד 'ילד

מחמת גודל הנסיונות והקליפות הסובבות אותנו ומכסות את עינינו, סבורים אנו באמת שאנו מתרחקים מאבינו שבשמים ויורדים מטה מטה. אבל באמת כל זה הוא כסוי עינים ודמיון כנ"ל, רק בכדי שלא יכיר בעצם קדושת והזדככות העולם ע"י אבותינו ורבותינו שקדמו לנו ופילסו לנו את הדרך. אבל עלינו מוטל לידע את האמת שעבודה שלנו יהיה מה שיהיה מעורר העלאת מ"ן למעלה כאותם העלאת מ"ן שלהם בעת עבדם עבודתם בקדושה ומהרה, כי מבח עבודתם הנעלה פאנגן מיר אן אויפן שפיץ בארג'.

ואם בניסיונות היצר אנו עסוקים, אזי יש לנו להוסיף שלא רק שאין זה מקטין 'עצם' עבודתנו לעומת אבותינו ורבותינו שקדמו לנו, רק אדרבה זה מגדיל גם 'עצם' עבודתנו למעלה מעבודתם. כי אם בדור שפל כזה שהקליפות והסטרא אחרא נשאו ראש ופרסו טלפיהם בריש גלי, ישנה עוד חבורת אנשים 'משוגעים' שלא פנו אל אלהים אחרים והם גודרים גדר ועומדים בפרץ ולא מתפתים לכל אלו. ולא עוד אלא שבעבר כדי לחטא היו צריכים לילך לבתי טרטראות וכדו' והיה זה כרוך בבושה רבה שלא כל אחד העיז לעשות כדבר הזה, אבל היום אפשר להכניס כלי טכנולוגיה הביתה ולעשות במסתרים כל אשר לבו חפץ רח"ל ואיש לא יראנו. ובכל זאת שמך לא שכחנו ושארית עם בני

החי והרי רואים אנו בדורנו שהטומאה והזוהמה מתגוללים בראש כל חוצות, וחוצפתם של הקליפות ושלוחיהם יסגי לגלות פניהם ברכים ולפתות בני אדם בלשון חלקקות לילך בדרך חטאים ולחפור בורות נשברים עד נפלים לבאר שחת במצולות הקליפות והסט"א רח"ל, מה שלא היו בדורות הקודמים.

אליו דבר ייאמר, שדווקא זה יותר מכל מורה על גדלות מעלת העולם בדורנו אנו, כי אם אנחנו ירודים כל כך ואין לנו סיכויים לטפס על ההר העולה בית אל ולהידבק בחי החיים ולעורר הנאה נפלאה למעלה, אזי מה לו לסט"א וחיילותיו להילחם בנו עם כל כוחותיו ולהתגרות מולנו עם הכלי זיין הכי גדול שיש לו שלא השתמש עמהם בדורות הקודמים. הלוא ממילא העולם הוא בשפל המצב וא"א לנו להגיע למדרגות גבוהות, ומה לו להתגרות בנו כל כך, הלוא יותר טוב היה לו להתגרות עם כוחו הגדול עם דורות הקודמים. על כרחך צריכים לומר, שבפנימיות דורנו הוא דור קדוש וטהור שעולה עשרת מונים במעלתו על הדורות הקודמים, ואפשר לנו לפעול למעלה גדולות ונצורות ועבודתנו גורמת תענוג עליון שאין לשער, ודייקא משום שהסט"א אינו רוצה שיבחינו בזה הוא פועל עם כל כוחותיו לסתום את עינינו שיהיה נדמה לנו שדורינו הוא דור ירוד ונחות לעומת הדורות הקודמים. ולדאבוננו יש לייצר הצלחה גדולה במערומיו, כי

יא   כי בו ישמה לבנו כי בשם קדשו בטחנו

לעינינו הוא רק כיסוי עינים, ובאמת ובפנימיות אנו זכים וטהורים ומזוקקים לקבל פני משיח צדקינו במהרה. ואדרבה אש הנסיונות והתאוות היוקד בחוץ, הוא אש הטהרה וההכשר שמבעיר הקב"ה לצרף ולזכך בהם נשמות ישראל שבדור האחרון. שהאש הוא ההכשר החזק ביותר לבליעות איסור, כן עתה בעמדנו על מפתן הנאולה וצריכים לעשות הצירוף והיוקק האחרון לנפשות ישראל להיות מוכנים תיכף לביאת הנואל ולרוח מהרה שיוריד ה' או על הארץ, לכן הוריד ה' בדורנו אש זרה שלא היה מאז ומעולם. ועל ידי שבני ישראל מתרחקים הימנה כמטחוי קשת ומקיפים עצמם באש הקדושה ובלהבות התורה והמצוות, המה נטהרים ומזדככים מכל הסיגים שנשארו, והם המה הנפשות הראויות לקבל פני משיח צדקינו שיבא בעגלא ובזמן קריב.

צדיק ורע לו

לחזק ברכיים כושלות נביא מדבריו הנפלאים של ה'תורת המנחה' לרבינו יעקב סקילי ז"ל מתלמידי הרשב"א (פרשת מטות מסעי דרוש ס"ד), אשר ממנו נקח תקומה ונשיאות ראש בעמדנו במשפט ביום הדין ראש השנה לפני מלך יושב על כסא דין וכל מעשינו דיבורינו ומחשבותינו של השנה שעברה נסקרים לפניו, למרות שפלות מצבינו ומצב דורנו. בדבריו

ישראל הקדושים והטהורים עומדים בגבורה בנסיונות המרים, ונותרים בדור המבול הזה נאמנים לה' ולתורתו. ועל אף שצף קצף מי המבול הגועשים סביבם המה לא שתיים לבם לכל זאת אלא נותרו חבוקים ודבוקים בקב"ה בעזו ותעצומות והולכים בדרכיו ויראים אותו, לא היתה עזות דקדושה כזאת מיום היות ישראל לגוי. ואין לשער את גודל הנחת רוח שיש להקב"ה מדור קדוש כזה.

הקב"ה מזכך אותנו באש

ובאמת שני הנקודות הנ"ל משולבים אחד עם השני, כי כאמור לא יתכן שאחר שתיקן והכשיר הקב"ה עולמו בדורות הקודמים בהם הוריד הקב"ה לעולם נשמות צדיקי עליון אדירי התורה כרבי שמעון בר יוחאי, רבי עקיבא, הנודע ביהודה, הבעל שם טוב הקדוש וכו' כל הצדיקים הקדושים שבכל הדורות, וכל נהרות דם שנשפכו כמים מרבבות אלפי נפשות מישראל שמסרו נפשם על קידוש השם בכל הדורות, עתה בדור האחרון קודם ביאת המשיח שבנו אחורנית ואנו נמצאים בדור שפל וירוד. אלא וודאי ההיפך הוא כפי שביארנו קודם, שאחר ההכנה דרבה של הדורות הקודמים שעבדו את בוראם ביגיעה וחשוקה להכשיר קרקע העולם ולהכין הדרך לרגלי המבשר, אנו בדור האחרון כבר עומדים על ההר. וכל הרפש והזוהמה שנראה

שכעת אני זוכה לחזות בנועם ה' ולבקך בהיכלו. השכר השמור לי לעולם הבא הוא על שנות הרעב בו טרחתי ועמלתי ביגיעה עצומה לעלות בהר ה' קודם שזכיתי לשום שמץ דעת והשגה דקדושה ולניצוץ רגש קודש בלבבי, אלא עבדתי את ה' כשור לעול וכחמור למשא רק לקיים גזירת המלך ולשמור חוקיו².

זאת נחמתנו בעניינו בהגיענו לזמן הזה יומא רבה דראש השנה, ולבינו זוחל ורועד מאימת הדין בהביטנו אל שפל מצבינו שנסיונות קשים ומרים מקיפים אותנו ויצרים שפלים ותאוות נחותות דבקו בנו. ורעד וחרדה זו מיום הדין גורם לנו למחשבות מיתה שהם מחשבת פסול וסכנה רבה ביום זה דראש השנה, כפי שהבאנו לעיל בריש דברינו. אך כשנשיב אל לבנו דבריו הנפלאים של רבינו יעקב תלמיד הרשב"א ז"ל, שהמדרגה העליונה בצדיקים ההולכים לפני אלוקים הוא הצדיק שרע לו

ז"ל הוא מביא יישוב מחודש בסוגיא שנתחבטו בה עמודי עולם מאז ומקדם, והוא המציאות של 'צדיק ורע לו'. ומבאר שם בתוך אריכות דבריו, שמושג זה של 'צדיק ורע לו' היינו צדיק שנותן לו ה' הנסיונות הקשים והיצרים המרים של הרשע, והוא מתמודד ונלחם בהם בכל זמן ועידן. והצדיק הזה מבקש לישיב בשלוה ולעבוד את ה' במנוחה והרחבת הדעת, אבל הקב"ה חפץ להגביהו למעלה בקודש בדרגות רמות ונשגבות לכן שולח לו נסיונות ויצרים שפלים המצויות בדרך כלל במחנה הרשעים, כדי שיחגור כלי מלחמה ולא ינוח וישקוט אף רגע כמימרא מללחום מלחמה מצוה בצד התנגדות דקדושה ושלוחיהם, ובכך תרום ותתנשא תוקף קדושתו ועוצם מעלתו של הצדיק הזה ושכרו ירבה עד מאוד בעלמא דאתי. וכלשונו הטהור של הרה"ק רבי זושא מאניפולי זי"ע, שאמר 'איני מבקש שכר על דרגתי עתה בו אני עובד את ה' אלוקי בלב יוקד ובמוחין דגדלות,

---

יב. וכדברי הרה"ק מראדז'מין זי"ע בבכורי אביב (פרשת מסעי) המביאו: 'כמו שאומרים בשם הקדוש רבי ר' זושא, שאמר על עצמו שבעד עבודה מן עכשיו אין מגיע לו עולם הבא, שאין לו עבודה רבה כיון שהוא באור הקדושה שמאיר לו הכל, רק מגיע לו שכר עולם הבא על הפעם הראשון שהיה בחושך של יצר רע והיה לוחם עמו מלחמה ושיבר החשכות מעמו, על אז מגיע לו עולם הבא, אבל על עבודה של עכשיו אין חידוש כלל. וכונתו היה דהיא דומה כמו עבודת מלאכים שאין נחשב עבודה לקבל שכר עלי', כיון שהמה תמיד באור הקדושה. כך אדם עיקר מלחמה עם היצר מתחלה שהוא עדיין בחושן ומתקוטט עם היצר עד שיכבוש אותו, מזה יש לו להשי"ת נחת רוח, אבל לאח"כ שיכבוש אין חידוש כלל מה שהוא טוב שאין לו עבודה כלל'.

כי בו ישמה לבנו כי בשם קדשו בטחנו יג

יתברך עליו, כי זה היה רגיל בתענוגי העולם הזה, ועתה בא עליו התעוררות התשובה ומכיר שאין זה תענוג של אמת, ולהתפלל בדביקות גם כן אינו יכול, ואין לו תענוג מקדושה כגון תפילה ותורה ואין לו שום תענוג לא מהעולם הזה ולא מתורה, רק הוא מיצר. וזה לו דין גדול וקשה עליו יותר ממות, ומכפר בעונש מות ממרק עונות של אדם, עכל"ק.

הרגשה זו של מניעת תענוג של הבעל תשובה שמרחיב בזה ה'דרכי צדק' שהם יסורים גדולים ומרים, מרגישים אנו בדרך כלל בראש השנה. שמדי שנה בשנה ביום זה מתוקף הדין הנורא מתעוררים אנו לתשובה ומתקרבים מאד לאבינו שבשמים, וחפצים אנו לקבל עלינו מחדש עול תורה הקדושה בעוז ובגאון ולחדש כנשר נעורינו לצלול עמוק בים התלמוד בסוגיות החמורות, כמו 'סוגית ברירה' דמסכת גיטין ו'סוגיא דחרדל' דמסכת בבא בתרא, כמעשינו בימי קדם בשנות בחרותינו בין כותלי הישיבה שעסקנו בהם בעמל וביגיעה ובריתחה דאורייתא וטעמנו בהם טעם גם עדין. אבל עתה אף שחפצים ומשתוקקים אנו לזכות לאהבת קדומים ולשוב לטעום מתיקות נפלאה זו, לב יודע מרת נפשו כי מרוב הימים וטרדות הזמן תשש כוחנו ונחלשה רוחנו מלהמית עצמינו באהלה של תורה, ולחרוש סוגית אלו לאורכם ולרוחכם. הרגשה זו שמצד

היינו ששולח לו ה' את נסיונות ויצרי הרשע, כדי שבמלחמתו העזה בכוחות הטומאה ובאחזו במסירות נפש בקרן הקדושה על אף גלי המים הזידונים המבקשים לשטפו, יעלה במעלות הקדושה עד אין שיעור וערך ויזכה לעולם הבא לשכר עצום אשר עין לא ראתה אלוקים זולתך השמור לצדיקים שעבדו אותו במסירות נפש.

וממילא הגם שאיננו במדרגת הצדיקים, מכל מקום זה שהקיף אותנו הקב"ה בנסיונות קשים ותאוות שפלות שלא שערו אבותינו הוא אות ומופת עבורינו שחפץ בנו ה' והוא רוצה לרוממנו בעבודה קשה זו של זיכוך ומירוץ באש יוקדת. ועל אף מיעוט עבודתנו וקוצר מפעלינו, דווקא מנחת העני שלנו הבא מתוך החושך והערפל של ההסתר בדור האחרון חשובים עד מאוד לפניו. ומנחה זו שלוחה היא לאדונינו ביום הדין והיא עולה לפניו ומתקבלת אצלו יתברך ברחמים וברצון, ובזכותה נכתב ונחתם לאלתר בספרם של צדיקים גמורים.

צמאה נפשינו אל ה'

נחתום מעין הפתיחה בעוד מרגניתא טבא שמביא הרה"ק רבי זכריה מענדיל זי"ע בספרו 'דרכי צדק' שיהא לנו למשיב נפש ולטללי נוחם ביום ראש השנה, וכך כותב בלשונו הטהור (אות ג): 'לפעמים יש יסורים גדולים לבעל תשובה ואינו מכיר בו אלא ה' יתברך, והכל מרחמי ה'

מילי דמלכא

שלח לנו בתוך ההסתר והאפילה את אורך הנעלה והזך שיזריח לנו מאור שבעת הימים להאיר עינינו ושיהיה הכל נהיר ובהיר אצלינו בתוך עובי החושך הסובב אותנו. אז תראה שאחריך נרוצה ונבואה חדריך, וע"י גודל האור ה' כי טוב יהיו נחלשים ופוחתים הקליפות והנסיגות העצומים שבדורנו ואז יעשו רצונו יתברך בשלימות ברעותא וחדוותא דלבא. וזוהי תפילתנו בהאי יומא רבה דראש השנה, שיתגלה כבוד מלכותו ביקר וגדולה וכבוד בכל העולם כולו, וכל הרשעה כעשן תכלה, ויעשו כולם אגודה אחת לעשות רצונו בלבב שלם, יה"ר שנזכה לזה בב"א.

אחד בוער בנו חשק וצמאון לשוב לירחי קדם, ומצד שני אין באפשרותנו להרוות את צמאוננו ולמלא את תשוקתנו הוא הרגשה קשה ומרה השוברת את הלב, והיא קשה ממות, כפי שכותב הדרכי צדק הנ"ל. הרגשת מיתה זו ממרקת אותנו ומכפרת לנו כפרה גמורה מכל אשמותנו, ובזה אנו באים אל המלך זכים וטהורים ביום הדין.

תאיר חשכת לילה

זוה לנו בני הדור האחרון פתחון פה ומענה לשון לפני בוראנו להתרצות לפניו לפני יום הדין, אנא

יום תרועה יהיה לכם

מצות תקיעת שופר כיצד

'גנוחי גנח', כאדם הגונח מלבו, כדרך החולים שמאריכין בגניחותיהן [- שברים]. 'ילולי יליל', כאדם הבוכה ומקונן, קולות קצרים סמוכין זה לזה [- תרועה]. והנה מפשטות דברי הגמרא היה נראה, שדרך האדם הבוכה, קודם מאריך בכייתו – גנוחי גנח - ואח"כ מקצר – ילולי יליל, ע"ד שאיתא בגמרא (שם לד.) **סתמא דמילתא, כי מיתרע באיניש מילתא, ברישא גנח, והדר יליל.** אולם כד נדייק בדברי רש"י הק' נבחין שהם ב' מיני בכיות שונים לגמרי, כי יש בכיה של חולה ויש בכיה של מקונן, בכיה של חולה המתייסר ביסוריו אינו כבכיה של מקונן על מת, כי החולה עדיין תקוה יש בו, ואינו בכיה בתכלית, לעומת המקונן על המת, הוא בכיה בתכלית, משום שיודע שאת הנעשה אין להשיב, על כן הוא מתאבל במרירות בלי שום תקוה לבכייתו.

דעת רב האי גאון בתקנת ר' אבהו לתקוע תשר"ת

ולמעשה מובא בגמרא (שם): אתקין רבי אבהו בקסרי, תקיעה, שלשה שברים, תרועה, תקיעה. מה

עומדים אנו כעת לפני יום הרת עולם ראש השנה, ועלינו להכין את עצמינו באפס מה, כדי שנוכל להיות כלים הראויים לקבל האורות הקדושים הנשפעים עלינו ביום זה.

הנה נודע שעיקרו של יום ראש השנה הוא מצות תקיעת שופר, וכפי שהוא מכונה בתורה (כמדבר כט א) **'יום תרועה יהיה לכם'**. אמנם בתורה לא מבואר כמה יתקעו אם בשופר או בחצוצרה וכדומה, וכמו כן לא מבואר לגבי תרועה איזה מין קול הוא, אם שברים או תרועה. ובגמרא (ר"ה לג:) למדים מיובל שהתקיעה הוא בשופר (עי' ויקרא כה ט), אך בעצם התקיעה נחלקו, כי בתרגום תירגם על 'יום תרועה', **'יום יבא יהא לכון'**, וכתיב באימיה דסיסרא (שופטים ה כח) **'בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא'**, הרי שהתקיעה דראש השנה צריך להיות כקול של בכיה, ובזה נחלקו איזה קול בכיה צריך להיות, דמר סבר גנוחי גנח, ומר סבר ילולי יליל.

בכיות מקונן אינו כבכיות חולה ובביאור מהותם של קולות הללו, איתא ברש"י וזה לשונו:

מילי דמלכא

קתני, וחכמים של הללו מודים כי יבבות תרועה היא, וחכמים של הללו מודים כי שברים תרועה היא, וכשבא רבי אבהו ראה לתקן תקנה שיהיו כל ישראל עושין מעשה אחד, ולא יראה ביניהן דבר שההדיוטות רואין אותו כחלוקה"י.

יש שני אופנים של תשובה

ולבאורה יש להבין מה הכריחו לרב האי גאון לפרש שכלל לא נחלקו בדין התקיעה אי גנוחי גניח או ילולי יליל, אלא אלו ואלו דברי אלוקים חיים, ור' אבהו תיקן שלא יהא נראה כחלוקה, שקצת קהילות נוהגות כך וקצת נוהגות כך, ומטעם שאם לא כן יהא תמוה כיצד נהגו קודם תקנתו. והלא כמה מחלוקות שנינו בש"ס שלדעה אחת הוא מצוה ולדעה שניה הוא עבירה, ושם לא תמהו איך נהגו.

ובספר חמדת דוד (להרה"ק ר' דוד צבי מניישטאדט זי"ע, לר"ה ענין תקיעות בר"ה), ביאר הענין בטוב טעם ודעת, כי דווקא כאן שהנידון הוא מה כוונת התורה בלשון 'תרועה' המתורגם 'יבבא', האם גנוחי גנח או שמא ילולי יליל פירש רב האי גאון ששניהם אמת, והוא עפ"י מה שכבר דייקנו

נפשך, אי ילולי יליל, לעביר תקיעה תרועה ותקיעה, ואי גנוחי גנח, לעביר תקיעה שלשה שברים ותקיעה. מספקא ליה אי גנוחי גנח אי ילולי יליל. נמצא שמחמת הספק התקין שיתקעו תשר"ת. עוד מבואר שם, שגם מטעם זה נהגו להוסיף ולתקוע תשר"ת ותרת"ע עיין שם.

וכתב הר"ן (על הרי"ף ר"ה י): נשאל לרב האי גאון ז"ל, וכי עד שבא רבי אבהו לא היו ישראל יוצאין ידי תקיעת שופר. ובלשון הזה השיב, אל תחשבו בלבבכם כי בימי רבי אבהו נפל ספק בדבר זה, שהרי משניות קדומות הן, אחת אומרת תרועה ג' יבבות, ואחת אומרת תרועה שלשה שברים וכו', וכך היה הדבר מימים קדמונים מנהג בכל ישראל, מהן עושין תרועה יבבות קלות, ומהן עושין תרועה יבבות כבדות שהן שברים, ואלו ואלו יוצאין ידי חובתן, שברים כבדים תרועות הן, יבבות קלות תרועות הן, והיה הדבר נראה כחלוקה אף על פי שאינה חלוקה, שהרי התנאין כמו שאמרנו למעלה הללו שונין שיעור תרועה שלש יבבות, והללו שונין שיעור תרועה שלשה שברים, אלו משנתם כמנהגם ואלו משנתם כמנהגם וכו', ולא פלוגתא היא, ולא היו מטעים אלו את אלו, אלא מר כי אתריה ומר כי אתריה

יג. ועיין בבית יוסף (או"ח סי' תק"צ) שהביא דעת רב האי גאון, ולעומת זה שיטות החולקים עליו שבאמת פלוגתא הוא, ור' אבהו התקין שיצאו ידי כולם, עיי"ש.

יום תרועה יהיה לכם

יז

שאינן לו תקנה, עד שילולי יליל בדרך שמייילין על המת בחינת תרועה"י.

"ובעבור זה שאלו לרב האי גאון ז"ל, קודם שתיקן ר' אבוהו שברים תרועה האריך היו יוצאים, יען כי דרך התשובה הוא להיות שניהם יחד כנ"ל, ובלי זה אין תשובה בשלימות. והשיב, כי נאמת שניהם יוצאים ונקראת תשובה, רק ר' אבוהו ראה לתקן שיהא על צד היותר טוב שניהם יחד כנ"ל".

מעלת התשובה של יהודה לאחר מכירת יוסף

ובזה מבאר דברי המדרש (ב"ר פה א):
'ויהי בעת ההיא' (בראשית לח א),
רבי שמואל בר נחמן פתח, 'כי אנכי ידעתי את המחשבות' (ירמיה כט יא),
שכטים היו עסוקין במכירתו של יוסף, ויוסף היה עסוק בשקו ובתעניתו, ראובן היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויעקב היה עסוק בשקו ובתעניתו, ויהודה היה עסוק ליקח לו אשה, והקב"ה היה עוסק - בורא אורו של מלך המשיח. והוא מדרש פליאה, מדוע מעשה יהודה שהלך לישא אשה אחר מכירת יוסף, טוב יותר משקם

בפירוש רש"י שהם ב' מיני בכיות, שיש בכיה של חולה שעדיין מקווה לטוב, והוא גנוחי גנת, ואילו בכיה של מקונן הוא בכיה בלי תקווה. וידוע שעיקר ענין בכיית התקיעות מורה על תשובה, וממילא י"ל שהשני מיני קולות מורים על ב' דרכים בעבודת התשובה, שקול השברים רומז לתשובה של אחד שסובר בדעתו שיש לו עדיין תיקון ואינו אבוד לגמרי, ואילו תרועה רומז לתשובה של מרירות, שסבור האדם שאינו לו עוד דרך לשוב, והוא חסר תקווה, על כן הוא מתמרמר מאד.

עבודת התשובה בבחינת ילולי יליל ולבך בא ר' אבוהו ותיקן, שאלו ואלו דברי אלוקים חיים, וחייבים לשני הדרכים כאחד, כי מקודם כשמתחיל לעשות תשובה "צריך להתחוק ולומר שבדאי יש לו תיקון, ענין שברים, בדרך החולה שמננה על מה שכוונת לו, אבל חושב שיתרפא, ומתפלל לה' ועושה רפואות וכדומה". אבל לאחר מכן צריך להגדיל השגתו יותר, ולבוא לפחד נורא, כי לפני מי חטא ונגד מי מרד, ואז יבוא למרירות ושברון הלב מאד, "עד שכמעט יחשוב

יד. אך נחוץ לדעת מה שהוסיף שם בזה"ל: ואולם תיכף יתחזק לעבוד מהיום את השי"ת בחינת תקיעה לאחריה קול פשוט בחינת שמחה, שיתחיל מהיום לעבוד את ה', כי זה מידה גרועה להיות זמן בעצבות. וזה נרמז במה שאסור להפסיק בין שברים תרועה לתקיעה, להורות שצריך להיות תיכף פשוטה לאחריה, דהיינו שמחה כנ"ל.

מילי דמלכא

תשובת יהודה לעומת תשובת יעקב ראובן ויוסף הוא, שכאשר תפסו יעקב ראובן ויוסף את העוולה הנוראה שנעשה כאן היו יושבים במרירות גדולה, ולא עשו כלום רק עסקו בשקם ותעניתם, לעומת זה יהודה מכח גודל מרירותו על מצבו השפל לא ראה דרך איך הוא נתקן מרוב פגמיו הנוראים, והיה בבחינת ילולי ליל שהוא קול תרועה, ומכח זה הכיר שהוא מצד עצמו אינו יכול לעשות כלום, וממילא "האט ער זיך אינגאנצן ארויפגעוארפן אויפן אייבירשטען" בביטול גמור וכדיעה ברורה שרק הקב"ה יכול לעזור לו, ועי"ז התחזק בעצמו ועמד על רגליו, ולא הסתכל על מה שהיה, ובביטול גמור להשי"ת הלך להתחיל שוב לעבוד את ה' ביתר שאת, וזה הוא תשובה אמיתית שמבטל עצמו לגמרי אל השי"ת, ודייקא מעבודה זו יצא מלך המשיח.

משיח נוצר מתשובה בבחינת יללה הרי שבכל מצב בו נמצא האדם ובאשר הוא שם, אל לו לאבד העשתונות ח"ו, ואף שאינו רואה שום תקווה לנשמתו וחבלי יאוש נופלים עליו, תפקיד האיש הישראלי לעמוד על רגליו ולהתחיל מחדש כאילו לא היה כלום, זהו שורש היהדות והחסידות, שידע איש יהודי כי איך שהוא שפל ונבזה, הקב"ה הוא אביו

ותעניתם של יוסף ראובן ויעקב, עד שזכה שיצא ממנו מלך המשיח.

ומבאר משמיה דהרה"ק הרבי ר' בונים מפרשיסחא זי"ע, וז"ל: שלכך נתקבלה תשובת יהודה, משום שעשה תשובה שלימה בגודל מרירות לבו על אשר מכרו את יוסף בעבור עצתו, עד כי חשב שאין לו תיקון ח"ו, ולזאת נשא אשה, שאולי עב"פ יהיה לו בנים טובים, ובעבור זה יהיה לו ג"כ תיקון, כי כרא מזכי אבא, ויען שתשובתו היה בלב נשבר ובגודל המרירות, יצא מתשובה הלזו אורו של מלך המשיח.

וכשנאמרו הדברים לפני רבינו הקדוש מקאצק זצ"ל, אמר, שח"ו שיאמר אדם שאין לו תיקון, אפילו אם חטא הרבה רח"ל, שאין יתכן לומר זה. רק כוונת רבינו הקדוש זצ"ל מפרשיסחא הוא, שאחרי שראה יהודה שעשה מעשה כואת, והבין שחטא חטא גדול ופגם בכל מה שעשה עד הנה, לכן חשב שמה שהיה היה, והתחיל עוד הפעם לעבוד את ה', והתחיל במצוה הראשונה פריה ורביה, וזאת היא התשובה הנמורה, כי מה שהיה אין להשב רק שמהיום יתחיל לעבוד את ה'. ויען כי זהו עיקר התשובה, יצא מזה אורו של מלך המשיח, עכ"ד הקדושים'.

נמצינו למדים מדברות קודשם של הרב ותלמידו, שמעלת

יום תרועה יהיה לכם

יט

שכבר ראו בעגל, ולא היה להם שבירת הלב רק היו חושבין מיד שיעשו תשובה, כמו שאמרו 'הננו ועלינו אל המקום אשר אמר ה' (במדבר יד ז), ולכך לא נתקבלה תשובתם".

'ותיבב אם סיסרא' בבחינת מקונן
ויש להוסיף, כי הנה מבואר לעיל שלמדו חז"ל מהו 'תרועה' מהתרגום 'יבבא', שהוא כבכיתה של אם סיסרא, בה כתיב (שופטים ה כח) 'בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא'^{טו}. והנה בכייתה ודאי היה בכיה בבחינת מקונן, כי הרי בכתה על כך שהלך למלחמה ולא ניצח, ובפשטות נראה בפסוקים (שם כח-לא) שכבר הבינה שאיננו בין החיים, ונמצא שהיתה מיללת עליו כמו מקונן על מת, וממילא נמצא רמוז כאן שזה צריך להיות עבודתינו ביום גדול וקדוש זה לזכות לתשובה הנעלה הזו.

'תרועה' יבבא וריעות

הרי לנו הסתכלות חדשה על האי יומא דראש השנה המכונה בכתוב 'יום תרועה', כי נקודת העבודה ביום נשגב זה, שיבוא האדם למצב

שבשמים, ואם יחפוץ באמת אזי כאב את בן ירצהו^{טו}.

ובזכות זה זוכים לעורר שופרו של משיח, כי כשם שיהודה זכה שיצא ממנו מלך המשיח ע"י שלא הביט במה שהיה והלך לקיים רצון השי"ת בשמחה, כך כל ההולך בדרכיו, וגם במצב של יבבא שהוא בכיה של חוסר אונים ומרירות נוראה, בכל זאת הוא קם לקיים מצות ה' ביתר שאת וביתר עוז, זוכה לקרב הגאולה בכיאת משיח צדקנו.

השי"ת קיבל את התשובה על חטא העגל

ומסיים בספר הנ"ל בשם אביו
הרה"ק ר' יחזקאל מקוזמיר זי"ע, לבאר מדוע בחטא העגל היה להם כפרה, ואילו אצל המרגלים היה להם העונש שימותו במדבר, אף שחטא העגל היה יותר גדול מחטא המרגלים, "ואמר, שהענין הוא כמו שאמרנו, שאצל העגל לא היו יודעים שמועיל תשובה, והיה להם צער גדול ושבירת הלב מאוד, ולכך היה התשובה בשלימות ונמחל להם. אבל אצל המרגלים ידעו שמועיל תשובה,

---

טו. וידוע מאמר הרה"ק ר' משה מקוברין זי"ע (תורת אבות ע' קסב), כי האדם שאינו מרהיב עוז בנפשו לגשת בתפלה והשתפכות הלב לפני השי"ת, גם אחרי שחטא בעבירה הגרועה ביותר, עדיין לא דרך על מפתן החסידות ועל מפתן היהדות.

טז. בספר הערוך (ערך ערב, והובא בתוס' ר"ה לג: ד"ה שיעור) שאיתא בירושלמי, דתוקעים בר"ה מאה תקיעות כנגד מאה פעיות דפעתא אמיה דסיסרא.

מילי דמלכא

אמנם לאידך גיסא 'יום תרועה' הוא גם מלשון ריעות והתחברות¹, ואכן הריעות והתחברות אל השי"ת הוא דווקא ע"י בחינה זו של 'תרועה', שהוא מגיע להכרה שאין לו שום מהלך משלו, וממילא אינו מוצא מנוח לנפשו מגודל מרירותו מפני פחד ה', ולמרות זאת הוא עומד לקיים רצון השי"ת בהבנה שהוא ביד השי"ת, אין לך ריעות והתחברות יותר מזה.

מסירות נפש ברוחניות

ובמו כן יש בחינה שהאדם מוסר את נפשו, אף שיודע שבכך לא יהא לו תיקון והוא נהיה אבוד לגמרי, עם כל זה בשביל כבוד שמים והצלת כלל ישראל הוא מוסר את נפשו. בחינה זו מצאנו ביצל אשת הקיני [אשר מעשה הגדול שעשתה בהרגה את סיסרא גרם לבכיית אמו, אשר משם למדים ענין התרועה כנ"ל], שדבורה הנביאה בשירתה אמרה 'תברך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תברך' (שם פסוק כד). ודרשו חז"ל (הוריות י:):

של כלות הנפש בבחינת 'תרועה' שהוא ילולי יליל, עד שלא ימצא מנוח לעצמו מגודל שבירות הלב, כי אינו רואה מהלך ע"י כחו ועוצם ידו לשנות את עצמו ואת כל מהותו לגמרי, וממילא הוא עומד בביטול גמור לפני יוצרו ובראו שהוא בידו כחומר ביד היוצר, ומשליך את עצמו ואת כל עתידו על השי"ת, ובהרגשה זו הוא מתחיל הכל מחדש ומחזק את עצמו בעבודתו ית' מהיום והלאה. והוא ע"ד דברי הפיוט (כתר מלכות) 'אברח ממך אליך', כי במצור והמצוק שיש לנו ממך – דהיינו ממה שמרדנו לפני כסא כבודך - אשר משום זה אין אנו רואים דרך לנטות ימין או שמאל, אזי בורחים אליך, אבינו שבשמים. וזהו בחינת התשובה של יום זה, כי יום זה אינו יום תשובה על חטאים באופן פרטי, דהיינו חרטה על העבר וקבלה על העתיד, אלא הרבה יותר מזה, שהוא תשובה כללית על עצם מצבו, איך הוא מסוגל בכלל להיות במצב כזה, ותשובה מעין זו נעלה היא מאד.

יז. ראה ריקאנטי (אמור): וזהו 'אשרי העם יודעי תרועה' (תהלים פט טז), מלשון 'וידע אדם' (בראשית ד כה), ר"ל לחבר כנסת ישראל בהקב"ה, כענין 'שכון ארץ ורעה אמונה' (תהלים לז ג). **ואם נפרש תרועה לשון חבור וריעות, יהיה הכוונה ליחד הכחות העליונים.**

וראה גם מצודת ציון (תהלים פט טז): 'תרועה' - ענין התחברות וריעות, וכן 'תרועת מלך בו' (במדבר כג כא). וכעין זה כתב בספה"ק קדושת לוי (לקוטים ד"ה ראש בית דין): **ולעלות ולהגיע להיות תמיד מקושר ומחובר ודבוק בה' שהוא בחינת 'תרועה', שהוא מלשון ריעות והתחברות.**

יום תרועה יהיה לכם

כא

ועלינו להתבונן, מה גדלותה של יעל, ולפי הנתבאר נראה שעצם זה שאדם מגיע למצב שאינו רואה שום מבוא ודרך, ורואה שהוא מצד עצמו אבוד לגמרי, אך בכל זאת הוא משליך את עצמו ומוסר את נפשו עבור כבוד שמו יתברך, זהו גדלות נוראה וביטול עצום להשיי"ת, ולכך זכתה לזרע קודש נשמת רבי עקיבא.

בחינה זו אצל הצדיקים

אולם זאת אשר יש לדעת, שלבוא למעלה זו אינו דווקא ע"י

אמר רב נחמן בר יצחק, גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה, שנאמר 'תבורך מנשים יעל אשת חבר הקיני מנשים באהל תבורך', מאן נינהו נשים באהל, שרה, רבקה, רחל ולאה. ומבואר שם שיעל עשתה מעשה עם סיסרא כדי להורגו, ובכך ינצלו כלל ישראל, נמצא שמסרה את נפשה שהרי ידעה שלא יהיה לה תיקון כי אשת איש שזינתה נאסרת על בעלה^ה, ובכל זאת עשתה כן לכבוד קוב"ה וישראל, ולזאת קראו חז"ל 'עבירה לשמה', וזכתה שיצא ממנה נשמת רבי עקיבא^ט.

יח. ומן הנכון להביא כאן דבריו הנפלאים היוצאים מפה טהור דמרנא החתם סופר (דרוש לז' אדר תקפ"ו): 'יובן דברי חז"ל מס' נזיר, גדולה עבירה לשמה ממצוה שלא לשמה, דכתיב 'מנשים באוהל תבורך יעל אשת חבר הקני'. ולשון זה צע"ג מה שייך עבירה לשמה, עבירה לשם שמים הול"ל, אבל לשמה משמע שעושה עבירה לשם עבירה ולא לשם מצוה, וזה פלאי. אבל יובן כי הקשה ש"ס, והא קמתהנית מעבירה, ומשני טובתן של רשעים רעה היא אצל צדיקים שהטיל בה זוהמא. ונראה לי, דאם בשעת בעילתה לרשע היתה שמחה שמחת מצוה, שהיא זוכה להתיש כח הרשע ותזכה בזה לעולם הבא, עדיין נהנית מעבירה כי היא גופה הנאה היא, אך היא חשבה בנפשה שהיא קשורה בו ככלב ומתטמאת ממנו בזוהמא שלו בשני העולמות, ואמרה יעל וכיוצא בה יאבדו להצלת ישראל וכו'. והיינו עבירה לשמה לשם עבירה שהעושה סובר לאבד עולמו בזה, אבל עבירה לשם מצוה איננו גדולה ממצוה שלא לשמה.

יט. מקור הדבר בגמרא (סנהדרין צ"ג גיטין נ"ז): מבני בניו של סיסרא למדו תורה בירושלים. וביאר האריז"ל בספר הגלגולים (הקדמה לו), וז"ל: גם אמר לי מורי ז"ל, כי נצוצות נשמות שורש קין, היו נתונות בתוך הקליפה של סיסרא, כמבואר אצלינו שם. כי לכך יעל נתנה היתד ברקתו, כי שם מוח הדעת של החסדים וגבורות, אשר משם שרש קין כנזכר לעיל, והנה גם נצוץ רבי עקיבא שם היה, ולכן נולד רבי עקיבא מבני בניו של סיסרא כמו שאמרו רז"ל.

וכן הוא בילקוט ראובני (וישב אות נט) בשם המגלה עמוקות (אופן פח), והוא מובא בקהלת יעקב (ערך עקיבא). ועיין עוד מה שכתב האריז"ל בלקוטי תורה (שופטים, ע"פ בימי שמגר בן ענת) לגבי סיסרא.

וצללה"ה זי"ע, ונתוכחו בזה אם גם
 החתן בעצמו צריך לילך עם השושבינין
 לבסות את הכלה בצעיף, הרב המגיד
 הקדוש וצללה"ה אמר, שיש ללמוד
 מיחוד יצחק ורבקה ששם כתיב
 (בראשית כד טו-סח) 'ותרא את יצחק וגו'
 ותקח הצעיף ותתכס'. ורבינו הקדוש
 מלובלין וצללה"ה אמר, שמקובל
 בידינו שהיחוד הגדול הוא היחוד
 מיהודה ותמר, כי הוא הגואל האחרון
 שהוא בחינת מלכות, כדאיתא בזוהר
 הקדוש (משפטים קד:): יהודה אתה ודאי
 מרישא ועד סיפא יעו"ש באריכות.
 ולכן יש לנו ללמוד משם, ושם כתיב
 (בראשית לה טו) 'כי כסתה פניה, עוד
 קודם שבא יהודה, ודו"ק היטב.
 ומוויכוח זה נפוצו חלוקי המנהגים
 בקיום מנהג הבדעק"ן.

ובשום שכל להתבונן מה בין יחוד
 יצחק ורבקה ליחוד יהודה
 ותמר, כי יחוד יצחק ורבקה היה נראה
 יחוד נאה ע"פ הטבע, וכל מעשה
 השידוך ע"י אליעזר עבד אברהם הלך
 ע"פ דרך הטבע, ועל אף שהיה כמה
 עניינים תמוהים כגון שבתואל אבי
 רבקה מת, ואז אמר אליעזר שברצונו
 לקחת את רבקה שהיתה רק בת שלוש
 שנים להינשא ליצחק, אבל עדיין
 אליעזר היה ברור לו שזהו זיווגו של
 יצחק בדרך הטבע, א"כ יחוד זה
 מתקבל על הדעת שיהיה נחשב ליחוד
 גדול בישראל, כדי ללמוד ממנו.

אולם יחוד יהודה ותמר, הרי הוא
 תמוה מאד מתחילתו ועד

עבירה [ואדרבה מלכתחילה יש ליהדר
 ולישמר מאד שלא לבוא לשום סרך
 של עבירה], אלא אף האדם הגדול
 בענקים, יכול לבוא למעלה זו, ואף
 ביתר שאת וביתר עוז דרגא לפנים
 מדרגא. והעיקר שיבוא לבחינה זו של
 ביטול ששוב לא יראה שום מהלך
 משלו, לולי רחמיו ית' העוזרו.
 ואדרבה כמה שגדולה השגתו כך מבין
 כמה רחוק הוא מהשי"ת, עד שאין
 הוא מוצא מנוח לנפשו, ואינו יכול
 לזוז ממקומו מרוב פחד ובושה.

ואכן כך היו רואים אצל הצדיקים
 הקדושים תלמידי הבעש"ט
 זי"ע, שהשיגו ענין נשגב זה, בחינה
 של חסר אונים כלפי השי"ת, שמצד
 עצמו אינו יכול לכלום, ורק תלוי הוא
 לגמרי באין סוף ב"ה. ולכן תמיד ראו
 אצלם שלות הנפש שאין כמוהו, כי
 ברגע שברור אצלו ענין זה לא יבוא
 בשום מצב לאיבוד עשתונות או כעס,
 כי מה יש לו לעצמו מבלעדי השי"ת,
 ולכן על מה יכעוס ולמה יאבד
 עשתונותיו, אבל אדם שחושב שיש לו
 איזה מהלך איך לעבוד את השי"ת,
 שהוא הולך לעשות כך או כך,
 לפעמים כשאינו הולך כפי שחשב הוא
 מאבד עשתונותיו.

יש ללמוד מיחוד יהודה ותמר

והנה בספר נהר שלום (ליקוטים) כתב:
פעם אחת נתוועדו יחד על איזה
 נישואין הרב המגיד הקדוש מקאזנין
 וצללה"ה ורבינו הקדוש מלובלין

יום תרועה יהיה לכם

כג

מאד. ובספר ישמח משה להקדוש ר"מ מיימעלבוים וצללה"ה מאוהעל (ריש פ' אחרי) שזוהי בחינת הצדיקים שהם מבתי גואי, ומחם היה משה רבינו ע"ה ואהרן, שבכל עבודתם ותפילתם לא היתה ניכרת בהם שום תנועה והתפעלות.

כי כן הוא עבודתם של הצדיקים, שהיו עומדים תמיד בפחד לפני ה', עד שלא יכלו לזוז ממקומם², ואף לא להוציא הגה מפיהם. ובפרט היה כן בימים הנוראים, שאז הוא הזמן המוכשר לעבודה נשגבה זו. וכמו שמסופר עוד על הרה"ק מרוזין זי"ע (מובא בס' אבקת רוכלים פ"י דברי קבלה פז, בשם הרה"ק ר' מרדכי חיים מסלונים זצ"ל): **שפעם ביום הכיפורים כתפילת נעילה, עמד זמן רב ולא נמר את תפילת הלחש, עד שכבר היתה שעה מאוחרת בלילה ולא ידעו מה לעשות, נכנס בנו ר' שלום יוסף ז"ל ודיפדף את הסידור שהיה מתפלל בו, ואחרי רנעים אחדים נמר את תפילתו, ואמר הרב ר' שלום יוסף, שהכיר בו שהוא עומד לפני ה' בפחד גדול כזה שלא היה יכול להרים ידו להעביר את הדף, ובעל פה לא רצה להתפלל,**

סופו, מלבד עצם המעשה שהיה בו בזיונות נוראים, גם זה שנעשה בפרשת דרכים, א"כ איך יתכן לומר שהוא היחוד הגדול ביותר. אלא ודאי מונח כאן יסוד גדול, כי דווקא כשבאים למצב של חסר אונים, שאינו יודע כלום, ונראה לו שאין לו תיקון, ואז מתבטל להנהגת השי"ת, אז זוכים שיצא ממנו מלך המשיח.

עובדות מצדיקים בדרגא זו

זוהי היה גודל עבודת הצדיקים שרפי מעלה, שבימים האלו בעת שהיו עומדים לפני ה' בתפילתם לא היו זזים ממקומם ועמדו בפחד בפני הדר גאון עוזו, וכמו שמובא בספה"ק שם משמואל (ואתחנן תרע"ה) וז"ל: **וב"ק אבי אדמו"ר וצללה"ה [בעל האבני נזר] סיפר, שבהיותו חולה ר"ל, נצמזה מאת כ"ק זקיני האדמו"ר הגדול וצללה"ה מקאצק להתפלל בר"ה ויוה"כ אתו עמו בחדרו המיוחד שעל יד ביהמ"ד הגדול, ולא היה רואה בזקיני וצללה"ה שום תנועה והתפעלות ככל התפילה, אלא פניו היו בוערות כלפידים וכמלאך ה' נורא**

כ. ידוע ומפורסמת העובדה שכשנגיש הרה"ק ר' אהרן הגדול מקארלין זי"ע לומר 'המלך' ביום ר"ה, התעלף מרוב פחד, וכשהקיצוהו הסביר סיבת התעלפותו שעלה בליבו טענת אספסיינוס קיסר, המובא בגמרא (גיטין נז), לרבי יוחנן 'אי מלכא אנא, עד האידנא אמאי לא אתית לגבאי', שאם אני צועק ואומר להקב"ה שמלך הוא, א"כ איפוא, היכן הייתי עד עתה משך כל השנה, ולמה לא עלה בדעתך עד עכשיו שהנך עומד לפני המלך.

משל מהרה"ק מצאנו זי"ע

ודבר זה מתבאר ביותר במשל השלישי שהיה נוהג הרה"ק בעל הדברי חיים מצאנו זי"ע לומר בניגון מיוחד להתעוררות תשובה, עד שהיו כל העם גועים עמו בבכיה. וכך הוא המשל: מעשה בן מלך, שאהבת אביו אליו היתה אהבת נפש, ונידלו על כל השרים והממונים, ולא חסך ממנו מאומה. לימים סרה בן המלך לאביו, ועשה מעשים אשר המה נגד רצון אביו, עד אשר בלתה אליו הרעה מאת אביו המלך, ומיד ישבו כל שרי המלוכה לדון בדינו ולראות איזה עונש ינתן לו לשבך חמת המלך, עד שנמנו וגמרו שמחוייבים לגרשו מחצר המלוכה לכל יראה עוד את פני אביו המלך, המלך לא היה יכול למחול לבנו על אשר עשה, וכבש רחמיו ושלחו לנפשו, בן המלך נע ונד ממקום למקום. וכשעבר זמן מה שכח את אשר עבר עליו ומחיבן בא, עד שהגיע לכפר נידח ונשתקע שם ונעשה לאיש כפרי מנושם.

ויהי היום והמלך עבר במדינתו מעיר לעיר, ויצא כרוז מלפניו לאמר, כל מי שברצונו לבקש בקשה מלפני המלך יבוא אליו ויבקש ממנו, והמלך בסובו הגדול יעשה בבקשתו, ומיד כששמעו בני המדינה את דבר המלך ודתו מגיע, כולם נשאו רגלם חיש מהר ובאו אליו, ובין הבאים עבר בן המלך וביקש מאביו את בקשתו לאמר לו, הנה בעוד ימים מועטים באים

ולכן כאשר הוא העביר את הדף היה יכול להמשיך ולגמור.

עבודת יום ראש השנה בבחינת 'תרועה'

זהו עיקר העבודה הפנימית ביום גדול וקדוש זה, לבוא למצב של בושה גדולה, עד שכמעט ולא יוכל לזוז ממקומו מרוב בושה, כי מי הוא שיכול להעיד על עצמו שלא חטא ושהוא יצא חובתו כלפי מעלה, וככל שמשגי יותר גדלות ה' יותר מתבייש ומפחד ממנו תמיד.

ולכן ביום זה צריך להיות בבחינת מקונן, כמו העומד לפני המת – שהם חיוו שהיה חי עד עכשיו – בהיותו מכיר שפשוט לא שייך להמשיך הלאה במצב כזה. וזהו 'יום תרועה', שמצד אחד מילל בלי שיהיה לו כעת איזה מהלך, ומצד שני הוא גם מלשון ריעות, שמחבר ומבטל עצמו כליל אל השי"ת, ע"ד שאיתא בזוהר הקדוש (בשלה נה:): 'למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך' (תהלים קכב ח), דישאל אקרונ אחים ורעים לקודשא בריך הוא וכו'. וזה תלוי בזה, היות ויום זה הוא יום של התקרבות והתחברות עם השי"ת, לכן מגיעים אז להשגה זו שאינו יכול לדבר ולא לזוז מרוב בושה, כי הוא מתחיל להבין גודל הקשר וההתקרבות בין ישראל לאבינו שבשמים, ולכן אף מי שלא חטא מימיו, הוא נעשה כעת בטל ומבוטל לגמרי אל השי"ת.

יום תרועה יהיה לכם

כה

תקיעת שופר – מהותה של יובל
ובזה מבואר גם מה שלמדים תקיעת שופר מיובל כמובא לעיל, דהנה איתא בספרי קודש לבאר את שורש מצות היובל שהוא מעלמא דבינה^{כא}. ויסוד הדברים הוא, כי הנה מצות השמיטה דומה למצות השבת, וכפי שחוזר ונשנה שוב ושוב בפסוקי הפרשה (ויקרא כה ב-ו) 'כי תבואו אל הארץ אשר אני נותן לכם ושבתה הארץ שבת לה' וכו', ובשנה השביעית שבת שבתון יהיה לארץ שבת לה' וכו', שנת שבתון יהיה לארץ וכו', והיתה שבת הארץ לכם וכו'. שכמו שהשבת הוא נזר ועטרה לששת ימי המעשה, כן שנת השמיטה היא הגבוהה מכל השנים שעוסקים בעבודת האדמה, ולכן נצטווינו לנוח בה. אמנם מצות יובל מהותה למעלה מכל זה, שהיא בשנה השמינית, ואחר שסופרים שבע פעמים שבע שמיטות שהם בחינת הטבע, מתעלים לבחינה שהוא מעל הטבע (מהר"ל נר מצוה ח"ב

לקראתנו ימי החורף, ואין לי מחסה מפני הגשם והשלג, לכן שאלתי ובקשתי שיצוה המלך ויבנו לי אוהל קמץ אשר בו אמצא מחסה מזרם וממטר, מיד געה המלך בכביה רבה עד מאד בראותו עד להיכן הגיע בנו, עד אשר שכח כלל מקום מוצאו שבן מלך הוא, ואין בקשתו עוד לשוב לחצר המלוכה להיות מהרואים פני המלך, אלא בקשתו היא על דברים פחותי ערך ומנושמים ביותר בזמן שיש בידו לזכות לכל טוב ולחזור לבית המלך ולא יחסר לו מאומה.

והנמשל מובן מאליו, וכמו שנתבאר לעיל, שאם האדם חושב שיש לו איזה מהלך כאן בעולם, אז הוא תועה בדרכו ומתרחק יותר מהשי"ת, ורק אם מבין שהשי"ת בו לבדו תלוי הכל, והוא בורא ומנהיג לכל הברואים ועשה ועושה ויעשה לכל המעשים, אז הוא להיפך מתקרב ומתחבר אל השי"ת.

כא. יסוד זה נזכר כמה פעמים בזוהר, ונציין כמה מהם: 'יובל אימא עלאה בינה' (בהר) רעיא מהימנא קח:).

וכן איתא עוד (שם קיד): 'ומאי חירות, גושפנקא דעלמא דאתי, דביה הוה חירות בכל מיני חירות וכו' דהא יובל קרי חרות, ועביד חירות לכל עלמין'. וראה ב'אור החמה' שם בשם ר"ג: 'ומאי חירות גושפנקא דעלמא דאתי וכו', והיינו הבינה הנקראת עולם הבא ששם החירות'.

ועוד מצינו (תיקו"ז תיקון לב עו): 'חמשיין זמנין אדכיר באורייתא יציאת מצרים, לאשתמודעא בדרגא דאפיק לון דאיהו יובלא, דאתמר ביה 'יובל היא שנת החמישים שנה' (ויקרא כה יא), ואינון חמשיין תרעין דבינה דאתמסרו למשה מסיני בר חד דלא אתמסר ליה'.

מילי דמלכא

הדיבור – בחינת בינה [שהיא למעלה מהמידות שהם בחינת דיבור ומעשה]. והוא הוא מהותה של האי תשובה עילאה, הצעקה מעומק פנימיות הלב, וכמו שכתב הרב בעל התניא זי"ע בליקוטי תורה (נצבים סי' ג): הנה אמרו רז"ל (ר"ה טז), אמר הקב"ה, אמרו לפני מלכיות שתמליכוני עליכם, זכרונות שיעלו וזכרונכם לפני למוכה, ובמה בשופר. כי הנה ראש השנה הוא זה היום תחלת מעשיך וזכרון ליום ראשון, שנברא בו אדם הראשון בר"ה, ואמר ה' מלך גאות לבש' וגו' (תהלים צג א), לפי שאז נתגלה מלכותו יתברך, והיה זה באתערותא דלעילא בלבד, ועבשיו צריך להיות זכרון ליום ראשון ע"י אתערותא דלתתא, לעורר התגלות מלכותו ית' עלינו ע"י זכרון הברית וההתקשרות שבין ה' ובינינו, והיינו על ידי השופר שהוא בחינת תשובה עילאה, בחינת צעקת הקול מעומקא דליבא מנקודת פנימית הלב, עד שאין בלי הדבור יכולים להגבילה מפני שהיא קול בלבד, ולכן אין אומר ואין דברים אלא בחינת תקיעה קול פשוט, ושברים הוא ג"כ אינו אלא קול, אלא שיש בקול עצמו כמה בחינות ותנועות, ננוחי גניח כו', ע"ככ"ג.

ועוד רבות) אל השנה השמינית - שנת היובל, שהיא שנת החמישים הרומזת לשלימות חמישים שערי בינה, שהם למעלה מהשכלת אנוש היכול להגיע רק עד מ"ט שערי בינה.

ומטעם זה חוזרים השדות לבעליהם והעבדים חוזרים לבתיהם בשנת היובל, כי זה בא להורות על מה שכל הבריאה משתוקקת לחזור לשורשה ולצאת מכבלי העבדות תחת היצר אל תחת כנפי השכינה שהוא 'עלמא דחירות' – השער החמישים שבבינה.

ובזה מתבאר שפיר השייכות שבין תקיעת שופר בראש השנה למצות יובל, דהנה לפי מה שביארנו עבודת התשובה של ראש השנה הוא בחינת תשובה עילאה, המוציאה את האדם מקטנותו וחומריותו, אל תוך כנפי השכינה, ועי"ז מתעלה מכל חזו דהאי עלמא בהיותו בטל ומובטל לגמרי להנהגת הבורא יתברך, והרי מבואר בספרים הקדושים שתשובה עילאה הוא בחינת בינה [ה' עילאה]^{כב}, שזהו גם עומק מהותה של יובל כמבואר.

ואף עצמה של מצוות התקיעה היא דייקא בקול שהיא למעלה מן

כב. עיין באגרת התשובה' לרבינו מרן בעל התניא זי"ע שמיוסד על דברי הזוה"ק, ועוד רבות.

כג. ועין עוד שם שהאריך באופן נפלא מאד בביאור ענין זה.

יום תרועה יהיה לכם

כו

בדרך הישר והטוב. ולכן היה נהוג האריז"ל לבכות הרבה בתפילת ראש השנה אפילו שהיה יו"ט, והיה אומר "כי מי שאין בכיה נופלת עליו בימים האלו, הוא הוראה שאין נשמתו הגונה ושל"מה" (שער הכוונות הקדמה לדרושי ר"ה).

תקיעת שופר הוא כלות הנפש

ובפרט העת המוכשר לכך הוא בזמן תקיעת שופר, כמו שנתבאר שהוא שורש ה'תרועה' בבחינת ילילי יליל. ולכן היה האריז"ל מתוודה בלחש בעת התקיעות דמיושב (שם), כי ודאי לא חטא מימיו, ולא היה לו על מה להתוודות, אלא שהוידוי היה תשובה מתוך כלות הנפש וביטול מוחלט, שלא ראה איך הוא יוצא במעשיו כלפי מלך מלכי המלכים הקב"ה, וכל זה בא לו רק מכח גודל השגתו.

ולכן עיקר המצוה הוא לשמוע קול שופר, ולא להיות תוקעים בעצמם [וגם לא מוזכר בתורה במפורש לתקוע בשופר], וכן היו נוהגים כמה וכמה צדיקים שלא לתקוע בעצמם אף שהיה בכוחם לתקוע, והוא כי באמת לא היו מסוגלים לתקוע, כי היו שורים בבחינה הנ"ל של כלות הנפש עד

הבכיה בראש השנה אינה של צער ונמצא בחינת התשובה של ראש השנה, ילילי יליל, בכיה מהתבטלות ובושה בלי שיעור ובלי גבול. ודומה לזה מצאנו בספר האגור (שבת ס"י תב): מצאו תלמידיו של רבי עקיבא את רבי עקיבא שהיה בוכה בשבת, אמרו לו תלמידיו, למדתנו רבינו 'וקראת לשבת עונג'. אמר להם, זהו עונג שלי. ועפ"ז נפסק להלכה ברמ"א (או"ח סי' רפ"ח ס"ב) שמי שיש לו עונג אם יבכה, מותר לו לבכות בשבת. כי בכיה זו של רבי עקיבא היה בכיה של דביקות, ולא של צער החטאים, ולכן זה אינו בגדר צער אלא בגדר עונג, וכמו שכתב הט"ז (שם סק"ב): ונראה לי, דהיינו שמרוב דבקותו בתקדוש ברוך הוא זולגים עיניו דמעות, שכן מצינו רבי עקיבא בזוהר חדש (וירא מדרש הנעלם צח: כ"ד, שהיה בוכה מאוד באמרו שיר השירים, באשר ידע היכן הרברים מגיעים, וב"ה מצוי במתפללים ככוונה, ע"כ.

ועל דרך זה הוא גם בראש השנה, שאין אנו מתעסקים בו עם חטאים ולא אומרים וידוי, רק אנו עוסקים עם כללות מצב האדם איך התרחק מאביו שבשמים, והאיך הוא משתוקק עוד הפעם להתדבק בו ולילך

כד. וזה לשונם (בתרגום ללשון הקודש): כשהגיע לפסוק (ש"ה ש ב ה) 'סמכוני באשיות רפדוני בתפוחים כי חולת אהבה אני', לא היה יכול רבי עקיבא לסבול, והרים קולו בבכיה, והיה צועק, ולא היה מדבר מיראת השכינה שהיתה שם, ע"כ.

ולבן יש להשקיע את כל כוחו ומוחו בעבודת תקיעת שופר, שזהו הזמן המסוגל ביותר לבוא למעלה זו כמבואר. ואכן גם בפועל רואים כן, כי לו יהיה שיבוא מאן דהוא בזמן שתוקעים בשופר בראש השנה, וירצה לתת לו איזה מין מאכל שהוא תאוה לעינים וכדומה, האם יהא מי שיהא מסוגל בכלל להסתכל עליו. כי כן הוא הרגשתו הפנימית של כל מי שבשם ישראל יכונה המתגלה בזמן נשגב זה, הרגשת העמידה לפני המלך, הגורמת לבושה נוראה שלא יהיה מסוגל לכלום. אלא שצריכים לשמור התעוררות זו בקרבנו לכל ימות השנה.

ובכן יעזור השי"ת שנזכה שיהיה לנו הדעת הנכון, כדי שנוכל להתרכז ולדבק עצמינו במאד מאד בחי החיים ב"ה, בבחינת 'כי עמך מקור חיים באורך נראה אור' (תהלים לו ע), ונתמלא בהרגשת התבטלות מעין ההתבטלות שהיה במתן תורה, וימלא משאלותינו לכתיבה וחתימה טובה.

שלא היו יכולים לעשות מאומה [ובפרט שהבעל תוקע גם צריך לכוון שיצאו התקיעות כהלכתן].

ועל כן 'בחצוצרות וקול שופר הריעו לפני המלך ה' (תהלים צח ו), כי בעת תקיעת שופר אז הוא עיקר המלכת השי"ת וההתחברות אליו. ולכן יום ראש השנה הוא יום ששורה בו פחד^כ, מחמת התקרבות הנפשות לעילא. ובזה יתכן לבאר הכתוב (שם פא ד) 'תקעו בחודש שופר בכסה ליום חגנו', ודרשו חז"ל (ר"ה ת). איזהו חג שהחדש מתכסה בו, הוי אומר זה ראש השנה. כי מהות יום זה הוא בחינת מכוסה, שהאדם משיג שאין לו שום הבנה ומהלך בעצמו וכנ"ל.

קנין נצח מראש השנה לכל השנה ומיום זה יכולים לצאת עם קנין נצח, של ביטול מוחלט להשי"ת, עד שימאס ויבזה בעיניו עד שלא יוכל לסבול כל העניינים שהם היפך הביטול, ועוד יותר מזה יבוא לכלות הנפש ודביקות גמור בבורא כל עולמים, והוא הוא עיקר התשובה.

כה. כתב בספה"ק יושר דברי אמת (קונטרס השני כ): בראש השנה מתאספים כל הכחות של נפש האדם והעולם והשנה לשרשם ומתצמצמים בראש, כמו בשעת הבריאה כשעלה ברצון הפשוט לברוא עולמו ית"ש, וזה ענין מה שאומרים (תפילת ר"ה) 'ובו תנשא מלכותך'. כי ענין מה שהשי"ת נקרא מלך עולם, הוא על התראות יראה ופחד המקור האדנות על הענפים הנאצלים ונבראים ונוצרים ונעשים ממנו ית"ש, ויש התראות האדנות למטה ואינו כ"כ פחד כמו פחד כשהעבד נכנס בהיכל מלך ממש במקום גבוה והמבין יבין, וזהו ענין ראש השנה וכו'.

מרגניתא דמלכא

אמירות נעימות ופנינים יקרים
שהשמיע ב"ק מרן אדמו"ר שליט"א
בלילי שבת קודש בעת עריכת שלחנו הטהור

פרשת האזינו תשפ"ג

אחרי הילוכך – 'ויבא משה וידבר את כל דברי השירה הזאת באזני העם הוא והושע בן נון' (דברים לב, מד), ומעיר רש"י למה קוראהו כאן הושע, אלא לומר שלא זחה דעתו עליו, שאע"פ שניתנה לו גדולה שהיו דורש בחיי משה, הפיל עצמו כאשר מתחילתו.

ויש לומר טעם נחמד בזה, שמשה רבינו הוסיף לו אות יו"ד בעת ששלח את המרגלים לתור את ארץ ישראל, כמפורש בפרשת שלח 'ויקרא משה להושע בן נון יהושע' (במדבר יג, טז), ומפרש שם רש"י שהתפלל עליו קה יושיעך מעצת מרגלים.

ובעת שמושה רבינו שלח המרגלים בחר את ראשי בני ישראל, שהם היו עיני העדה וקרואי מועד, וחשש מרע"ה שמא כשיתירו את ארץ כנען יכחישו את טובת הארץ מפני שיעשו חשבון בעצמם שכאן במדבר היו הם הנשיאים ומנא לן שבעת כניסתם לארץ ישראל ישארו הם האנשי שם (וכדאיתא מפורש בזוה"ק ח"ג דף קנח.), לכן מוטב שידברו רעה נגד הארץ ובכן לא ירצו בני ישראל ליכנס לשם ואיש על מקומו ישוב, לכן הוסיף משה אות לשמו של הושע בן נון והתפלל שלא יושפע ממחשבתם הרעה, ויתור את הארץ בעין טובה.

אבל כעת שהגדילו משה ומינה אותו שיהא לראש וראשון לכל העדה ואין גדול ממנו, ועכ"ז לא התגאה כלום, ולא השפיע על ענותנותו כי הוא זה, אמר משה לנפשו שכבר אין צורך לקרות לו יהושע לשומרו מן חשבונות פרטיות כבראשונה, ולכן קוראהו משה הושע בן נון כבראשונה.

קודם ברכהמ"ז - רואין בספרי שו"ת מדורות אחרונים, הרבה תשובות ודיני תורה בענין כבוד.

ולדוגמא, בשו"ת חתם סופר (או"ח סימן כט) דן באחד שהיה לו מקום ישיבה במזרח ביהמ"ד סמוך לארון הקודש, ולימים הרחיבו כותלי הביהמ"ד ונמצא

מרגניתא דמלכא

שהוסיפו הרבה מקומות במזרח, והוא טען שיש לו חזקה ליד ארוה"ק בכותל המזרחית, והגבאים טענו שיש לו רק חזקה במזרח ליד הזוית ועכשו בדין ירחקו מקום מושבו מארוה"ק, ודן אם יש לו חזקה בקרקע שעמד עליו עד כה, אם לא, (וע"ע בשו"ת הרא"ש, כלל ה סימן ז).

ובעוד שאלה, דן הפנים מאירות (ח"ב שאלה קכו), מי שהיה לו חזקה להיות בעל תוקע ביום ראשון של ר"ה, ובאחד מן השנים חל יום א' דר"ה בשב"ק, והוא טען שהוא תוקע הראשון בר"ה א"כ השנה יתקע ביום שני, והאחר טען שיש לו חזקה על יום השני כבכל שנה, והשיב הפמ"א דהראשון זוכה בהמצוה, ומביא ראיה לדבריו, עיי"ש. ועי' בשערי תשובה (א"ח סימן תקפא סק"ז) דחולק עליו ומדחה ראיתו, וס"ל דאם נדחה הראשון אינו יכול ליקח חלקו של שני.

וכל זה הוא אם אין הענוה הנצרך, אזי דואג האדם לכבוד עצמו ושלא יפגעו בו, לא כן יהושע עבד ה' שהתנהג בענוה גמורה - על אף היותו מנהיג העדה כולה, כהנ"ל.

אחרי הפירות - מצינו כמה ענינים בענין שירת האזינו וגדלותה, דדרשו חז"ל בגמרא (ראש השנה לא.) שהיו אומרים במוספי דשבתא שיר בפרשת האזינו כסדר הזי"ו ל"ך, ר"ת האזינו, זכור, ירכיבהו, וירא, לולי, כי ידין. ומחדש הקדושת לוי (בפרשת וילך, דיבור ראשון) שביום מותו של משה רבינו דיבר בנביאות סתומה מאוד, וכאספקלריא שאינה מאירה, והיינו שדיבר את דבר ה' כשאר הנביאים דרך משל וחידה, משום זקודם הסתלקותו ניטלה הימנו מסירת החכמה וניתנה ליהושע, ולכן שירת האזינו סתומה.

ובכל הדורות רמזו הצדיקים רמזים הטמונים בשירת האזינו ועסקו בה תמיד.

וכן ידוע העובדא המובא בסדר הדורות, דמקובל שהיה לרמב"ן תלמיד אחד תלמיד חכם גדול ושמו ר' אבנר ובמשך הזמן נתדרדר ונעשה מומר גמור, וביוה"כ הביא לפני רבו הרמב"ן דבר אחר והרגו בפניו ויבשלהו ויאכלהו, ואח"כ שאל לרבו על כמה חייבי כריתות עבר, והשיב לו הרמב"ן שעבר על ד', וחלק ר' אבנר עליו ואמר לו שעבר על חמש. לבסוף שאל אותו הרמב"ן מה הביאו להמרה, וענה כי פעם אחת שמע שדרש הרמב"ן דבפרשת האזינו כלולים כל המצות וכל הדברים שבעולם, ולהיות שאצלו היה זה מן הנמנע, נהפך לאיש אחר. ויען הרמב"ן ואמר שעדיין אני אומר כן, שאל אותו ר' אבנר הראני

מרגניתא דמלכא

נא כתוב שם שמי, ותיכף הלך לקרן זוית והתפלל, ויבא בפיו פסוק 'אמרתי אפאיהם אשבייתה מאנוש זכרם' (דברים לב, כו), והראה לו כי אות שלישי של כל תיבה הוא שמו ר' אבנר, וכששמע הדבר נפלו פניו ורצה לחזור בתשובה, וביקש מרבו שיתן לו תרופה, השיב לו הרמב"ן דהפסוק שבו מרומז שמו היא התשובה שלו.....ותיכף לקח האיש ספינה בלי מלח ומשוט והלך עמה באשר הוליכו הרוח ולא נודע ממנו עוד מאומה.

אחרי הקוגל - עומדים אנו כעת סמוך ונראה ליו"ט סוכות, ואיתא בגמרא (ע"ז ג) שמצות סוכה נקראת 'מצוה קלה', ומתאמרה משמיה דהגה"ק מ'נאסאד זצלל"ה ביאור נפלא, דבגמ' גיטין (דף נה) מספרת הגמרא, דאצל טיטוס הרשע נכנס למוחו 'בריה קלה' ויתוש שמה, ואמאי קרי לה בריה קלה דמעלנא אית לה ומפקנא לית לה.

ולענינינו מצות סוכה ג"כ המצוה היא ליעול בה לחסות תחת צלא דמהימנותא, להסתופף בצלו של הקב"ה ושכינתיה ושלא לצאת הימנה, דהיינו ליקח עמו הקדושת סוכה אליו הביתה ולהתתוסף כל השנה כולה בצילא דקוב"ה, וע"כ קוראו חז"ל למצות סוכה 'מצוה קלה'.

פטרונני המכון

ראש השנה תשפ"ד

פטרון ראש השנה

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי שלמה זלמן קליין הי"ו

ראש הקהל דקהלתינו

לעילו נשמת חמותו האה"ח אלטא טעמא בת ר' יצחק ע"ה
נלב"ע ערב ראש השנה תשע"ג

פרנס ראש השנה

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו

הרה"ח רבי מרדכי איינהארן הי"ו

זכות הגדול של זיכוי הרבים
תעמוד לכם להתברך בכל מילי דמיטב

לנדב ולהנציח נא לפנות

נא להתקשר למס' 347-661-3245

או להתקשר ע"ד אימייל toraskosov@gmail.com

פטרונֵי ופרנסי המכוון

לחודש תשרי תשפ"ד

פטרון יום כיפורים

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו
הרה"ח **רבי יצחק מרדכי פאללאק הי"ד**

פטרון ראש השנה

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו
הרה"ח **רבי שלמה זלמן קליין הי"ד**
ראש הקהל דקהלתינו
לעילו נשמת חמותו האה"ח **אלטא טעמא** בת ר' **יצחק** ע"ה
נלביע ערב ראש השנה תשע"ג

פטרון יו"ש סוכות

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו
הרה"ח **רבי יואל פעדער הי"ד**

פרנס יום כיפורים

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו
הרה"ח **רבי אהרן גרויז הי"ד**

פרנס ראש השנה

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו
הרה"ח **רבי מרדכי איינהארן הי"ד**

פרנס יו"ש סוכות

ידידינו הנכבד העומד תמיד לימינינו
הרה"ח **רבי ראובן חיים סאבעל הי"ד**